

Izhaja vsakih štirinajst dni vsak drugi torek in stane po pošti ali na dom pošiljan za celo leto

80 kr.

Za tuje drž. več poštni stroški.

„Soča“

z „Gosp. Listom“ in „Primorcem“ stane na leto 5 gld. 20 kr.

PRIMOREC

Oglasi se plačujejo za trisopno petit-vrsto: enkrat 8, dvakrat 7 in trikrat 6 kr., večkrat po pogodbi. Vsa plačila vrše se naprej.

Posamične številke po 3 kr.

Uredništvo in upravnništvo je v Gosposki ulici št. 9.

Rokopisi se ne vračajo.

Izdajatelj in odgovorni urednik A. Gabršček. — Tiska „Goriška tiskarna“ A. Gabršček (odgovoren Josip Krmpotić).

Slovenska šola v Gorici.

„A gramer Tagblatt“ od prošlega tedna je prinesel o slovenski šoli v Gorici članek, ki slovce v glavnih potezah:

V Avstriji, kakor znano, prihajamo navadno za jedno misel prepozno, — tudi tedaj, ko gre za to, da se odpravi kaka krivica, da se pripomore do veljave pravičnosti in zakonom. Ako je trebalo braniti predprave močnih, ki itak v prepolni meri uživajo vse dobrote ustave, tedaj so bile avstrijske vlade vsikdar pripravljene, da priskočijo dotičnim v pomoč. Ako pa treba vzeti v svoje varstvo šibkeje življe, ki so brez upliva, da bi dosegli, kar jim gre po naravi in po zakonih, potem računajo avstrijske vlade z vsemi mogočimi in nemogočimi pomisleki; in ako se že nikakor ne morejo odtegniti svoji dolžnosti, pa odlašajo z odločitvijo kolikor le možno, da jim le ni treba izpregovoriti odločilne besede.

Smelo lahko trdimo, da se nikdar in nikoli ni tako poniževala avtoriteta avstrijskih vlad, kakor se je to godilo v poslednjih letih na strani naših nasprotnikov: v Trstu, Istri in Gorici. V Trstu nastopajo drzno skrajni in nestrpni življi, ali vlada nima poguma, da bi energično nastopila proti demonstrativnemu nastopanju izvestne poznane klike. Pač pa vidimo, kako se trudi neke vrste časopisje, kako bi prikrilo ali vsaj oslabilo pred svetom antidinastiške izjave. Kakor da bi bilo že vse storjeno s prikrivanjem in potajevanjem! V Trstu in v Gorici ne vidimo niti poskusa, da bi se pripomoglo do zmage mirnejim in lojalnejim življem. V Istri tudi ni bolje. Uporno gibanje, nastalo radi dvojezičnih napisov, se ni kaznovalo primerno; potrpežljivo se je spravilo v zep zasmeševanje državne avtoritete, a posledica temu je bila, da je v italijanskem taboru navstal naravnost anarhistički terorizem.

Najočitneje pa se nam kaže neodločnost avstrijske vlade ob vprašanju slovenske šole v Gorici. Zgodovina boja za to šolo je znana. Znano je, koliko težav je bilo premagati, predno je deželni šolski svet zaukazal mestnemu zastopu goriškemu, da mora odpreti tako šolo. Znano je, koliko naporov je trebalo v to, da je naučno ministerstvo potrdilo ta odlok; istotako je znano, s kakimi neverjetnimi težavami se je bilo boriti goriškim Slovence, predno so izzvali razsodbo najvišje instancije — upravnega sodišča —, a šola se še vedno ni odprla. Občina goriška se je upirala vsem naredbam, in preteklo je mnogo časa vsled neodločnosti vlade in pa vsled podpore, ki so jo dobivali goriški Italijani od izvestnih uplivnih gospodov, dokler se je naložilo slednjič občini, da zasnuje slovensko šolo.

Tu opisuje člankar, kje in kake prostore je izbrala goriška občina za slovensko šolo in kako je zahvaliti le poštvovalnost in uzorno disciplino goriških Slovencev, da v tej borbi še ni zmagal goriški magistrat. Brezvspešni so bili vsi protesti goriških Slovencev proti tisti baraki in poslednji so morali uvesti nekako obstrukcijo. Slovenci nočejo pošiljati svojih otrok v poslopje — med kupi gnoja in lužami gnojnice. Le trije otroci zahajajo v to šolo, vsi ostali pa v „Slogine“ zavode.

To stanje traja že nekoliko mesecev, a vlada se še vedno ni odločila, da bi zaukazala občini, naj preskrbi takih prostorov za slovensko šolo, ki bodo odgovarjali šolskim

zakonom; in malo nade je, da bi se vlada skoro odločila do odločnega koraka. Saj je še nedavno temu naučni minister Gautsch vsprejel deputacijo goriških Lahov, koja je vodil neizprosni protivnik Slovencev, princ Egon Hohenlohe. Ta deputacija snovala je nove spletke proti slovenski šoli.

Tako se varujejo narodnostim v zakonih zajamčena prava, tako se varuje avtoriteta vlade. Slednjič pa bode vlada vendar-le morala nastopiti pot odločnosti, kar ne bode na škodo goriškim Slovence. Seveda morajo le-ti pogumno vztrajati v trdem boju. Temu se je tudi nadejati, kajti boj, ki ga bijejo goriški Slovenci za narodno šolo, je zajedno boj državi zvestega prebivalstva proti državi sovražnim življem. A žalostno bi bilo za Avstrijo, ako bi lojalno slovensko prebivalstvo odnehalo od tega boja!!!

Po „Edinosti“.

Domače in razne novice.

* **Interpelacija.** — Na drugem mestu govorimo o postopanju predsednika Sbisà pri porotni obravnavi 22. t. m. Še isti dopoldne so bili obveščeni brzojavno naši državni poslanci in tudi pravosodni minister. Dr. Gregorčič je podal takoj popoldne ostro interpelacijo, v kateri se na kratko spominja raznih prejšnjih interpelacij v tej reči in ministrovega nam prijaznega govora v seji 20. marca. Potem nadaljuje doslovno:

V prvo imenovani interpelaciji stavili smo z ozirom na porotniški imenik, ki obstoja za letos, na Nj. Prevzvišenost vprašanje, kaj hoče ukreniti, da za letošnja porotna zasedanja nerednosti odstrani. Mislili smo si, da Nj. Prevzvišenost kaj ukrene, kar se sploh za letos pri tem stvarnem položaju da ukraniti, namreč, da ukaže, naj državno pravdnštvo pri sestavi porotniške klopi na to dela, da pridejo na njo le porotniki, ki so obeh jezikov zmožni, takó, da bi se mogle obravnave s slovenskimi obtoženci vršiti v slovenskem jeziku.

Temu nasproti nam pa dohajajo brzojavna poročila, da predsednik okrožnega sodišča Sbisà obravnavanje proti slovenskim obtožencem z zgolj slovenskimi pričami v slovenskem jeziku naravnost prepoveduje, porotnike samovitalijanskem jeziku zapriseza in zagovorniku dr. Staniču slovensko govoriti odločno prepoveduje.

Z ozirom na to stavijo podpisani na Njega Vzvišenost gospoda ministra pravosodja vprašanje:

ali misli nemudoma kaj ukreniti, da se zapreči pri porotnem sodišču v Gorici to sramotno postopanje, ki razburja slovensko prebivalstvo in vse postene ljudi?

Na Dunaju, 22. aprila 1896.

(Sledé podpisi).

* **Odprto pismo** je priobčila zadnja „Soča“ na pravosodnega ministra, Njega Vzvišenost grofa Gleichspacha. V njej omenja dosedanje borbo za dosego pravičnega sodstva, nam prijazni govor pravosodnega ministra v seji poslanske zbornice 20. marca, — in potem nadaljuje doslovno:

Toda zaželjenega preobrata na bolje ni opaziti pri ravnokar vršečem se porotnem

zasedanju. V službeni listi porotnikov je le 11 Slovencev. Zakaj? Odgovor na to je podan dovolj obširno v označenih člankih, pritožbah, interpelacijah. (Najmanj 90% Slovencev je sploh izključenih od porotne službe, dasi imajo vse zakonite lastnosti. Kakošna je taka pravica?! Toda še od teh jih je predsednik oprostil — pet. Državno pravdnštvo je tožilo tudi Slovence zopet le v laškem jeziku. Pri obravnavi v torek proti Slovincu Preglu se je prečital tudi slovenski — prevod. Zakaj ne narobe? Izvirnik bi moral biti slovenski in prevod laški, ako je že potreben, kedar je Slovenec na zatožni klopi. — Obravnava se je vršila s pomočjo tolmača! Ali kakó je šlo to! Ako bi Vaša Vzvišenost slišala to obravnavanje, uverjeni smo, da bi takoj ukrenila potrebno, da bi se taka obravnava enkrat za vselej onemogočila. — Vprašanja porotnikom so bila seveda izvirno laška. Načelnik porotnikov je bil Slovenec, ki sicer precej dobro umeje laški, ali umetna in uradna toskanščina mu je delala veliko težavo. Zakaj vse to, kedar je na zatožni klopi Slovenec, torej deželan onega jezika, kateri govoriti dve tretjini prebivalstva? Ali je to pravično? Odgovor Vam! — To pa povemo, da taki odnošaji krvavo zalijo in razburjajo vse Slovence. Kam vodijo taki odnošaji?

Ali še slabše je bilo v sredo. Na zatožni klopi je sedel Slovenec Andrej Slokar. Predsedoval je dvorni svetnik Sbisà, javni tožitelj pa je bil drž. pravdnik Canevari. Ne prvi ne drugi nista vešča deželnemu in sodnemu jeziku slovenskemu. Čudno se Vam bo zdelo, kakó sta mogla priti na takó odgovorni mesti moža, ki ne razumeta jezika deželne večine, ki torej nista sposobna za svojo službo v tej deželi, — ali takó je! In ker ona dva nista vešča slovenskemu jeziku, morajo biti pa vsi drugi, ki pridejo pod njiju pest, razumeti laški! In pri označeni obravnavi si je predsednik Sbisà pomagal s tem, da je kar zapovedal zgolj laško obravnavo; obtoženec se je moral zagovarjati laški, kolikor je znal, dasi je zagovornik zahteval v njegovem imenu, da hoče govoriti v svojem maternem jeziku. O porotnikih je dejal Sbisà, da tudi vsi Slovenci razumejo laški, dasi se je jeden celó oglasil, da prav dobro ne razume. (Od Slovencev se zahteva, da morajo popolnem znati tudi laški, ako hočejo biti porotniki, dočim Lahom zadošča le njih jezik. V katerem zakonu je opravičena ta dvojna mera, toli žaljiva za slovensko deželno večino? Predsedniku in drž. pravdniku ni treba znati slovenski, a slov. porotnik mora znati laški! Ali ni to narobe svet?! Ali najhujše se pride! Preds. Sbisà je nejevoljno zaklical zagovorniku Staniču: Le proibisco di parlare in lingua slovena! (Prepovedujem vam govoriti slovenski!)

To so za Slovence strašne besede! Kaj takega še nismo slišali v sodnih dvoranah, kaj takega bi ne bili nikdar pričakovali, toliko manj po krasni izjavi Vaše Vzvišenosti v seji poslanske zbornice 20. marca! Torej v deželi, kjer je ogromna večina prebivalstva slovenska, zagovornik ne sme zagovarjati Slovence v njegovem jeziku, dasi je porotna klop mešana. Dostavljamo, da zagovornik je hotel govoriti v obeh jezikih! Toda Slovenec je moral zagovarjati Slovence pred slov. porotniki v laškem jeziku! Vzvišenost, ali je mogoče huje razžaliti kak na-

rod?! — Zató Vam bo pač umljivo, kakó silno je po tej obravnavi razžaljen slovenski narod, ki bo tudi dostojno protestoval proti tolikemu zanikanju najjednostavnejših pravic! Slovenci pač še nismo „ščavi“ laške manjšine! Če tudi razumemo laški, imamo pravico zahtevati le slovenskih sodnikov, ki sodijo o naši svobodi in imetju!!

Zató je pač naravno, da je bila podana takoj primerna interpelacija do Vaše Vzvišenosti še istega dne. Tudi je uredništvo „Soče“ poslalo takoj brzojavno pritožbo na Vašo Vzvišenost.

Slovenski narod pričakuje od Vaše Vzvišenosti izdatnega leka za take nezdrave odnošaje. Na Vaši Vzvišenosti je seveda zdaj vrsta, da zlasti odloči, ali sta tak predsednik okrož. sodišča in tak državni pravdnik še dalje mogoča v deželi, ki je v svoji veliki večini slovenska. Vaša Vzvišenost morda še ne vé, da dvorni svetnik Sbisà ima že 45 službenih let. Česa se pričakuje? Ali morda, da tudi sina že pripravi do svetnika? Ali ni že skrajni čas, da naredi prostor sposobnemu možu za tako odgovorno službo? Slovenci smo imeli potrpljenje s starostjo; zdaj je obzirov konec!

Naše ljudstvo je razburjeno do skrajnosti že radi slovenske šole v Gorici! Čas bi bil, da bi vsaj v sodni dvorani prenehalo tako poniževanje, kajti gorje, ako ljudstvo zgubi zaupanje in vero v najvišjo varuhinjo pravice v deželi!

V nadi, da naredite enkrat konec takim odnošajem, bilježi se Vaši Vzvišenosti z vsem spoštovanjem

uredništvo „Soče“.

* „Sokolova“ veselica v nedeljo zvečer se je vršila ob — zelo pičli udeležbi. „Prim. List“ se lahko veseli dejstva, da naše občinstvo ni prišlo „zapravljati“. No, zató pa je bilo povsod drugod dosti Slovencev. po vseh krčmah in špelunkah se je razlegalo slovensko petje, celó pozno po noči so nekateri popevali po ulicah; dà, tudi pri vojaškem koncertu pri „Dreherju“ jih je bilo nekaj. — le pri „Sokolu“ jih nismo videli. — Vsak izgovorček je zadosten: jednemu je pričetek prežgodaj, drugemu prepozno, jeden se boji vročine v dvorani, drugi pa tega, da bi morda niti sedeža ne dobil: zopet drugi so šli popoldne v okolico in so se vrnili v mesto še le potem, ko je bilo že prepozno za dohod k Sokolu; marsikomu pa je „Sokol“ sploh prenizko društvo, kajti

dosti je tu slovenskih veljakov in prvakov, ki sploh še nikdar niso prestopili praga Sokolove dvorane. (No, v Čitalnico tudi ne prihajajo: za to so pa drugi uzroki merodajni. Torej nikamor! Na božje poti in h katekizmu v cerkev tudi ne, da bi bil vsaj „P. L.“ zadovoljen! Torej nič, splošna brezbriznost na vse strani!)

Spored se je dovršil precej dobro; petje in tamburanje je vodil učitelj g. Širca, ki je jedno točko sam lepó priredil za tamburaški zbor in bariton-solo. Pevski zbor bi bil prav dober, ker ima dovolj in izurjenih glasov, podkovanih z glasbeno teorijo, toda par dobrih tenorjev manjka. (Ako je kje kak dober tenor, da bi se mogel preseliti v Gorico, naj se oglasi pri našem uredništvu). Tamburaški zbor vrlo napreduje; ta večer je nastopilo 12 tamburašev, med temi 1 gospa in 2 gospodični, učite se še dve gospodični. Razun točk na sporedu je dodal še drugih. — Igra „Muteč“ se je igrala dovolj dobro; igrali so br. Mužič, Pertut, Feigelj in Slokar ter g.čni Anica Likarjeva in Kat. Jajčeva.

Pri srečkanju je bilo 15 dobitkov; vredni so bili več nego se je skupilo za številke. Dobitki so bili zvečine darovani, za kar gre hvala rodoljubnim darovateljem gg.: Poveraju, Draščeku, Jerkiču, Iv. Deklevi, Pečenku, Korenu in Kaučiču.

Domača zabava po veselici je bila zaključena ob 1 popolnoči. — Presrečna hvala vsaj onim, ki so došli. Tistim pa, ki dobé vsak možen izgovor, da le gredo drugam in ne tječaj, kjer jih pričakujejo, rečemo le toliko: Ako Vas bodo posnemali še drugi, kam pridemo? Društvenega in narodnega življenja bo konec!

* Letošnja porota. — Dne 20. t. m. je pričelo prvo letošnje porotno zasedanje. Kakošno je to, govorimo na drugem mestu. Tukaj podamo ob kratkem poročilo o obravnavah, ki so se vršile do učeraj.

20. t. m. je bil na zatožni klopi 20-letni mizar Artur Avian iz Joaniza v Furlaniji, zatožen hudodelstva uboja in javnega nasilstva, uzročenega pri nekem plesu 16. februarja. Porotniki so potrdili prvo hudodelstvo soglasno, drugo pa z 9 glasovi, a sodni dvor mu je prisodil 3 leta težke ječe.

21. t. m. je pa prišel pred porotnike 20-letni Štefan Pregl iz Čepovana, obdolžen uboja, o katerem smo poročali o svojem času. Vsled izreka porotnikov, milejšega od zatožbe, je bil obsojen na 8 mesecev težke

ječe. — Zagovornik je bil dr. Stanič, državni pravdnik dr. Sanzin, predsednik sodnemu dvoru svet. Gorjup. Dr. Stanič se je uprl temu, da se je poklical tolmač. Dr. Sanzin izjavi, da soglaša v tem pogledu z nazori pravosodnega ministra, katere je izrekel v poslanski zbornici; sicer pa so zapisniki v preiskavi vsi laški, razne listine tudi nemške, a te bo treba pretolmačiti. (Torej proti Slovincu so vsi zapisniki v laškem jeziku! Hvala lepa za to priznanje!) Sodni dvor je pridržal tolmača in obravnava se je vršila — strašno mučno in dolgočasno. Kakó lepó bi bilo, ako bi se razpravljalo v enem jeziku?! Umeje se. v jeziku zatoženčevem! — Drž. pravdnik, zagovornik in predsednik so govorili v obeh jezikih. To je bilo potrebno vsled mešane porotne klopi!

22. t. m. je pa sedel na črni klopi 19-letni Andrej Slokar iz Lokavca, obdolžen hudodelstva goljufije za znesek nad 300 gld. Mladenič je na lahkomišljen način in pod tujim imenom kupčeval z lesom, dokler niso prišli goljufiji na sled. Priznal je sam vse, vendar so porotniki potrdili škode pod 300 gld. Vsled tega je bila kazen mnogo nižja; dobil je le 7 mesecev trde ječe. — (Nekaj drugih podrobnostij glej na prvi strani).

V četrtek 23. t. m. je prišel na vrsto 38-letni Ivan Gašperčič iz Koritnice pri Bolcu, zatožen hudodelstva z a žiga, kateri je baje izvršil 2. februarja v Vodenici pri Bolcu. Gašperčič ni na najboljšem glasu in je zrel za kako posilno delavnico. Ali hudodelstvo ni bilo dokazano in porotniki so ga oprostili. — Sodnemu dvoru je predsedoval svet. Flegar, drž. pravdnik dr. Sanzin, uradni zagovornik dr. Nardini; ta je odklanjal slovenske porotnike, da je ostal menda en sam Slovenec. Dr. Sanzin in svetnik Flegar sta govorila v obeh jezikih, dr. Nardini pa le italijanski. (Tu bi pač predsednik z večjo pravico ukazal zagovorniku, da mora govoriti tudi slovenski nego to prepovedati, kakor je zagrešil predsednik Sbisà).

V petek sta bila na zatožni klopi dva 16-letna furlanska fantalina Josip Gerion in Massimo Nadalin iz Terza, zatožena hudodelstva posilstva na 16-letni Luciji Pascolat. Obsojena sta bila na 18 in 20 mesecev trde ječe. — Uradni zagovornik je bil dr. Jos. Tonkli. Odvetniška zbornica dela namenoma takó, da slovenskim odvetnikom

Podlistek.

Slovaške sličice.

Češki spisala G. Preisova, preložil Franc Tominšek.

1. Ovčica.

Pogorska podobica.

(Dalje.)

«Kako se danes temni!» misli; «okoli tretje ure še le more biti! Naj bi šel raje ondot le črez hribe; prej bom doma. Da bi že bil v naši izbi! Kako bodejo vsi gledali, kaj nosim!»

Deček sklene iti po krajši poti. Nekaj korakov gre nazaj in se poda na znano stezo, po kateri je že po leti hodil. Nobene gazi ni bilo, ali za to se dečko ne briga. Rob suknje si priviša in jame pogumno korakati naprej.

Ko gre tako pol ure, domisli se, da ni videl, je li dejal kum v haljo tudi pipo za ateja. Jako se mu zdi, da ne. To bi bilo škoda! Mora se prepričati.

Postoji, pazno sname haljo in si zaviše suknjo lepo visoko, da ne bi se zmočila na snegu. Na to počene in odvija polagoma haljo na kolenu. Ovčica pomoli celo glavico iz nje in Štefan se mora na novo smejati tem lepim očem.

«A naglo, da ne bo mrzlo revici; je tu pipa? Tipa in kuka. — «Dà, je; oj to me veseli!» — — —

Ko bi se v tem trenutju prikazalo strašilo, utrjenemu pastirju, morda se ne bi tako ustrašil. — Ali kdo bi se nadejal tega? — Bliskoma se izkoplje ovčica in pobegne in teče po snegu naprej, da zvonček glasno cenglja.

Prestrašenemu Štefanu padejo jabolka, pipa, jaslice in vse vkupej s haljo v snegu.

«Jezus Marija!» govore tresoča usta, in v plahe oči pritečejo solze. «Kaj čem početi?»

A spametuje se in naglo pobere vse v snegu, nekaj orehov pusti; ni drugače, leteti mora za ovčico!

Drže haljo v roki teče, kar more, brez strahu, dasi mu je segal sneg že do kolena in se je vlekla suknja po njem. Sreča, da še vidi ovčico; jo že še ujame! A zeblo jo bo revico!

Zdaj krene živalica na desno. — «Kam letiš, neumno, noro živinče? Tam ni pot proti Turanom», kliče dečko z vso močjo. Ali ovčica ga ne uboga. Dalje teče, in otrok bolešno žaluje.

Obrne se za njo, a jako težko leti tod. Ovčica teče kakor po dlažbi, a Štefanu se udirajo noge v sneg, in takó se temni, da že jedva vidi, na snegu belo živalico.

Konečno postoji ovčica. Štefan zauka. Resnično, zdaj ga počaka; pa je že tudi zadnji čas. Tako je že temno, in on ima še lep kos pota do doma.

Ko je od nje proč le še nekaj korakov, plane na novo kviško, a hvala Bogu! obrne se ravno naprej. Tudi ne leti več tako naglo; nemara že ne more, a tudi Štefanu jako otrpnjujejo noge. Toliko da se izkopava iz snega, v glavi mu gori in buči, visoki hribi se gibljejo ko kake ogromne, bele pošasti, in zdi se mu, da tudi gredo.

Ovčica je že blizo, tako blizo, da je treba samo roko stegniti za njo. Priipogne se in že jo ima. Kaj mu za to, da pade halja z roke, da breze on tako globoko v sneg, da se pogrezne vanj do pasú! Roke ošlatujejo ovčico visoko gori, pritisnejo jo k licu, in usta šepečejo kakor v spanji: «Že te imam, ti hudoba, ti hudoba ti mala!»

Tripalnice oči se zatisnejo, in dečku se zdi, da je zdajci težak in velik, da mu ne morejo noge več nesti telesa. V sneg se zgrudi in ovčica je za zglatje njegovi glavi.

Nejasno se začuje klic: «Štefan!» in na novo, v drugo žalostno: «Štefan!», a deček ne čuje ničesa. — V Betlehemu je; kjer se je rodil Jezušček, tukaj je prav tako, ko je v turomski cerkvi, nad altarjem naslikano božje rojstvo. Sredi hleva so stare jaslice, a v njih leži pokojno sveto detce. Nad njega se nagiba devica Marija in svetí Jožef, in koliko je še drugih ljudi! — Kaj le hočejo vsi tukaj?

Slednji nosi darilo Jezuščku, slednji se mu uklanja, najzadnji stoji Štefan sam, dvigaje z rokama ovčico in še peče pohlevno:

«Ovčico ti nesem, moj mali Jezušček; lej, dobil sem jo sam od kuma Godula! Poglej, kako je lepa bela, kako je sivooka!»

(Dalje pride).

daje laške zatožence, Lahom pa slovenske. Toda dočim laški zagovorniki govoré le italijanski in po možnosti ovirajo slovensko obravnavanje, svetovali bi našim odvetnikom, naj bi vračali milo za drago, t. j. tudi oni naj bi zagovarjali slovenski izročene jim laške obtožence. Klin s klinom!

V soboto je bila obravna proti Domeniku Tinunin zaradi hudodelstva uboja. Dobil je 8 let trde ječe.

Danes pa je bila zadnja porotna obravna proti 27-letnemu Josipu Škerjanc iz Vipolže, obdolžen hudodelstva uboja. — Predsedoval je svetn. Flegar, obtožbo zastopal dr. Sanzin, zagovarjal obtoženca pa dr. J. Tonkli. O uspehu pač ne moremo še poročati.

***Jezik-osloveci.** — Naš ljubisosed „Corriere“ je preložil iz „Tagesposte“ neki dopis o „poslovenjevanju“ imen. Tam pravi, da neki ljudje na Koroškem se hočejo pisati: Samonik, Krusič, Markovič itd., dočim bi se morali pisati Samonig, Kruschitz, Markowitz itd. — Res, človek se mora smejati tolíkemu jezik-oslovstvu! Častitamo!

***Posnemajmo jih!** — „Corriere“ je hudo zaropotal proti laški tvrdki Trezza, ker je vzela v službo nekega Slovenca. — Evo, kake težnje širijo naši nasprotniki! Posnemajmo jih!

***Ali je Istra res v Avstriji.** — „Corriere“ pripoveduje, da neki njegov prijatelj je hotel oddati na Dunaju brzojavko za Buzet v Istri; uradnik pa je zvedavo poprašal: „ali Istra res spada k Avstriji?“ (se l' Istria appartiene davvero alla monarchia austriaca?) — Takega uradnika bi morali s palico nagnati iz urada! Zakaj pa laški listi prinašajo to vest v taki tendenciozni obliki?!

***Osebná varnost v Gorici.** — Teden za tednom enake poročila: ta je bil napaden, oni pretepen, tretji kamnjan, četrti zasramovan, — a nič takih vestij: ta napadalec je bil tudi kaznovan, oni zaprt itd. Evo, kaj poroča zadnji „P. L.“:

„Dva duhovna z dežele sta se peljala s kolodvora skozi Gorico. Na solkanski cesti ju je napadla laška tolpa ter ju zasramovala. Ali res ne bomo več varni življenja?“

***Za „Slogine“ zavode** so došli zadnje dni ti-le darovi: starešinstvo občine Renče 20 gld., župan Rajmund Žnidarčič 2 gld., župnik Jožef Pavletič gld. 1.50. — Simon Rutar v Ljubljani 5 gld. — Ajdovski in puterški igralci mesto medsebojne poravnave 1 gld. — Neimenovani po župniku J. Poljšaku iz Prvčine 3 gld. — Lilek Josip, župnik, in Gabersik Josip v prijateljskem sestanku na Sv. Gori 2 gld. — Posojilnica v Cerknem 10 gld. — Pahor Jos. v Hudemlogu 50 kr. — Savnik Janko na Dunaju 1 gld. — Guggenberger F. nabral v veseli družbi v Bolcu 2 gld. — Zaradi neke pomote v krčmi pri I. Ceju 50 kr. — Fon Jakob, vik. v Krodu, 80 kr. — Strel Fr., žel. uradnik, 50 kr. — Na mesto globe kegljiškemu klubu: Ivan Dekleva gld. 1.60, Anton Jeretič 1 gld. J. S. 60 kr. dr. H. Tuma gld. 2.50 Ivan Presl gld. 1.30. — Pri zadnjem kegljiškem večeru na zamudnih globah in podarjenih dobitkih gld. 1.25. — Ostali darovi prihodnjie.

***V Pevmi** je umrl v soboto tamošnji vikarij č. g. Štefan Pahor; star je bil 86 let. Zdrav je bil vedno. Pogreb je bil učeraj. — Nadejati se je, da dobi Pevma takoj skrbnega dušnega pastirja, ker ga je potreba. Duhovnik in učitelj bosta morala složno delati, da se čim prej popravijo mnoge napake, katerim je udano ljudstvo v marsikakem pogledu.

***Nesreče.** — V Črnicah je nekemu možu kolo v mlinu odtrgalo roko. Ponesrečenca so prepeljali v tržaško bolnico. — Druga nesreča se je zgodila pri oranju. Gospodar je prišel pod konje, ki so mu potrlí dve rebri. — V Šempasu je vgriznil pes poljskega čuvaja za roko. Roka je pričela takoj otekati in je nevarnost, da revež zgubi življenje. — V Sv. Lovrencu pri Moši je padel neki gostilničar pod voz. Kolo mu je pomastilo levo nogo. — V Gradišču je vrgel neki otrok 4. letnemu otroku škarje v levo oko. Oko se je zlilo. — Velika nesreča se je dogodila 15. t.

m. v Gorici. 10-letni Karol Kocijančič prišel je pod voz nekemu prevoščeku. Kolo mu je strlo desno nogo. Odnegli so ga v bolnišnico, kjer mu je zdravnik Krševani odrezal nogo.

***S Krasa:** „Dne 16. t. m. je umrl v Svetem Anton Jazbec, naročnik „Primorca“. Bil je bolan še ne 8 dnij. Pri delu se je prehladil na polju 10. t. m. in omenjenega dne je že umrl. Bil je pošten mož, dober posestnik in trden kot stena za domačo obćino. Tudi v Preserjah in Volčjem gradu sta umrla dva za pljučnico. Letošnja pomlad je kaj nevarna za prehlad, posebno ko imamo tu vsak dan nuzlo burjo.

***Še živi.** — V obće se je bila raznesla vest, da je umrl bivši notarski kandidat, zelo nadarjeni g. Simon Brič, rodom iz Drežnice pri Kobaridu. Ali on živi, in sicer kot zemljemerec v Pirassanungi v Braziliji, kjer ima obibilo posla in se mu dobro godi.

***Pomenljiva malenkost.** — V četrtek so bili pred poroto sami Bolčani, zatožence in priče. Ko so bili poklicani, so se vsi zapored oglašali z nemškim — hier. To je znak, da Bolčani so zelo navajeni nemškutarenju v c. kr. uradih. Čas bi že bil, da bi se na Bolškem odpravile take nezdrave razmere! Sodni okraj bolški sploh velja za oni Eldorado neslovenskim sodnikom, kjer jim ba je ni treba znati slovenskega jezika, češ: možki znajo nemški, ženske pa laški. — Upajmo, da Bolčani enkrat prav odločno zavrnejo tako tolmačenje.

***Zanimivo.** — Iz Gorice nam poročajo: „Ali smo Slovenci res „inferijorno“ pleme? Zdi se, da nas smatrajo take tudi naši svetovalci pri okrožnem sodišču. Svät-nika Gorjup in Sbisà sta slovenske zatožence le „tikala“, laške pa „vikala“. Da se je to zgodilo „iz ljubezni“, tega ne bo pač nikdo trdil; vrhu tega je bil jeden Slovencev (žal!) inteligen ten mladič iz boljše rodbine, a Sbisà ga je vsejedno le „tikal“, dočim je Lahe lepo „vikal“.

***V Tolminu** bo 3. maja ob 3. popoldne v občinski dvorani shod, kateri sklicuje tolminski odsek c. kr. kmetijske družbe goriške. Spored: 1. Razgovor o mlekarstvu in sirarstvu. — 2. Razgovor o hmeljarstvu. 3. Razgovor o drugih gospodarskih uprašanjih. — Odbor.

(Čitatelje „Primorca“ opozarjamo na ta shod; čas bi že bil, da se ljudstvo začne samo gibati po geslu: „Pomagaj si in Bog ti bo pomagal!“ Dnevni red je lep, važen! Bog daj Svoj blagoslov! Ured).

***Grahovska Koritnica** je bila pogorela pred nekaterimi leti. Belo nedeljo večer je bila zopet vsa vas v nevarnosti. Zagorela so o polnoči poslopja Ivana Ortar in Ivana Šorli sredi vasi tako nagloma, da so se ljudje rešili iz ognja le z veliko silo, nekateri že opečeni. Staro ženico so morali prevideti s svetimi sakramenti, ker so postale njene opekline nevarne. Pogorelo je obema gospodarjema vse do tal. Poginila je Ivanu Ortaru tudi vsa živina razven enega junčka, ki morebiti okrevi. To hišo preganja posebna nesreča. Predlanskim jo je odkril vihar in prevrgel zidani opaz na znotraj, da je prelomil vse do tal. Le kakor po čudežu je bil gospodar ohranjen med zlomljenim tramovjem, če tudi je bil precej ranjen. Lani so hišo popravili, pokrili z opeko; — vgodni ženitvanjski pogoji, ki bi se bili prav v pondeljek v Tolminu podpisali, podrli bi bili zadolženo domačijo; pa človek obrača, Bog pa obrne. — Zaverovan je bil Ivan Šorli za 200 gld. Nekaj je; ali koliko to zda, ve le, kedor mora sam postavljati dom. „P. L.“

***Zanimivi naslovi.** — Zadnje dni smo prejeli iz Nemčije dvoje tovarniških ponudb pod naslovoma: Herr Zuckerbäcker Soča — in drugo Herr Tiskarna Soča, Buchdruckerei, Görz.

Zaslugam priznanje! — „Starešinstvo županije Renče je imenovalo v svoji seji dne 12. t. m. prezasluznega državnega poslanca, prečast. gosp. dra. Antona Gregorčiča, častnim obćanom, v znak hvaležnosti, katero mu je obćina dolžna za obrtno zidarsko šolo. Vsled posredovanja gosp. drž. poslanca pri mini-

sterstvu bode mogoče v teku tega leta tukaj odpreti šolo za zidarje, ki jim bode neprecenljive vrednosti“.

Kam pridemo po taki poti?! — Slovenski politiki in narodni voditelji se boré za — pravično poroto, da bi bili postavljeni slovenski obtoženci le pred slovenske porotnike. Kakó podpira „cvet slovenskega ljudstva“ tako prizadevanje svojih voditeljev? Evo!!

Od 46 porotnikov je spravilo „kolo sreče“ pod spretnimi rokami gg. svetnikov le 12 Slovencev v službeni imenik. In čujte. od dvanajstovice jih je prosilo nič manj nego pet za oprostitev: priložili so seveda „zdravniška spričevala“ dvomljive vrednosti. Gospodje pri okrožnem sodišču so jih seveda kaj radi „oprostili“. Takó je ostalo med vsemi porotniki le 7 Slovencev, da je postala popolnoma nemogoča slovenska porotna klop in torej čisto slovenska obravna.

Res je, da se marsikdo raje izogne porotni častni službi! Toda kdor Slovencev ima še kaj narodne časti v sebi, ta bi ne smel tako nepremišljeno podirati, kar zidajo naši prvaki v velikih težavah. Kam pridemo, ako bodo imeli voditelji take vojake za seboj?! Vsakdo bodi na svojem mestu, kamor te kliče dolžnost! Ne bodi sebičnež, ne strahopetnik!

Zabavni vlaki iz Trsta v Nabrežino in Kormin. — Od nedelje, dne 3. maja pa do vključno 11. oktobra pričnó zopet voziti zabavni vlaki iz Trsta v Kormin in nazaj (zveza s Červinjanom). Cene voznim listkom bodo zelo znižane. Vozni listki se bodo izdajali za vse postaje, ležeče na progi Bivij-Devin-Kormin. Iz Trsta bode odhajal ta vlak ob 2. pop., in dohajal v Kormin ob 4. uri 39 min., iz Kormina bode odhajal ob 9. uri 15 min. zvečer ter prihajal v Trst ob 12. uri 7 min.

Za Čehovinov spomenik so dalje darovali: Častniki artil. batalj. št. 2 v Trentu gld. 19.50; artil. polk št. 4 v Budimpešti gld. 17; županstvo Sv. Križ na Vipavskem gld. 15; c. kr. zaloga oblek v Brnu gld. 14.65; grof Degenfeld in županstvo v Dornbergu po 10 gld.; domobranski polk št. 5 v Gorici gld. 7; c. kr. zaloga voj. potrebščin v Dunajskem Novem Mestu in c. kr. div. artil. polk št. 30 v Pržemšlu po 6 gld.; po 5 gld.: županstvo Šmartno-Kojsko, graški veteranski zbor št. 1, vojaški veterani v Preravi (Alfred Skene), c. kr. div. art. polk št. 18 v Iglavi, županstvo Trnovo pri Gorici, artil. polk grofa Coloreda št. 4 v Pulju, županstvo Medana, vojaški veterani v Bilinu na Češkem, dekan Ant. Hvalica v Št. Petru, posestnik Ferd. Perozzi v Dornbergu in oddelek veteranov v Biljah. — Friderik Thiele na Dunaju in don Klavdij Macorig v Korminu po 3 gld. Po 2 gld.: monsignor Kumar, monsignor Košuta, monsignor Bensa, monsignor Kravanja, vikarij Alojzij Bandel v Cerovem, c. kr. veroučitelj Franc Kastelic, dekan J. Filipič v Ločniku in c. kr. stotnik Štefan Milenković. Po 1 gld.: župnik Miklavž Kocijančič, Franc Mozetič, Jožef Bajc v Gorici, Vinko Vetrh v Bolcanu, Jurij Rotti, c. kr. okrajni orožniški postajevodja, c. kr. major Alojz Hadrova, carinski uradnik Jožef Čerin, nadzdravnik za živino Franc Hadrova, c. kr. poštno blagajne nadzornik Kornelij Hadrova, župnik Ivan Dugulin v Ajdovščini, davčni nadzornik Josip Prinzig, župnik Karol Zorman v Ajellu, grof Zucco v Ajellu, div. art. polk št. 8 v Radgoni, Franc Berce v Dornbergu, Valentin Fišer v Dornbergu, trgovec Ivan Drufovka v Gorici in c. kr. profesor Pertout Lovrenc. Po 50 kr.: Šein v Šturjah, Karol Keršovan, Lovro Pavlica, Katerina Keršovan, Janez Šinigoj, Jožef Pečenko, vsi v Dornbergu, več rodoljubov v Dornbergu in jetniški nadzornik Jožef Vales. V Čepovanu so zložili na dan sv. Jožefa gld. 4.95, katere so darovali: župnik J. Reje 1 gld. Po 50 kr.: c. kr. poštar, stražmojster Božič, Ljud. Podgornik, c. kr. gozdnar Troha, Matevž Lapanje iz Šebrelj, župan Ant. Kofol in c. kr. orožnik M. Kuštrin. Po 10 kr.: Andrej Kumar, Štefan Kofol, Janez Šavljé in učitelj Mlekuž; Janez Bratuž 5 kr.

Ukaz trgovcem in obrtnikom na deželi. — Ker so oblastnje ukazale vsem

trgovcem in obrtnikom na deželi, da si morajo omisliti napise nad prodajalnico ali obrtnijo, smo bili vprašani, ako poznamo kakega domačega slikarja ali krasopisca, ki bi izdeloval take napise. Opozarjamo trgovce in obrtnike, ki potrebujejo napisov, naj se obrnejo do I v a n a S t r n a d a, slikarja v Komnu. On prevzema takšna dela.

Iz Renč nam poročajo: Naše stare sinstvo je določilo načrt za nov klobuk tukajšnjemu cerkvenemu zvoniku. (Ta klobuk bode stal okoli 3000 gld.). Več načrtov so v ta namen izdelali domači zidarski mojstri. Staresinstvo je izbralo onega, kateri je izdelal po navodilih vseučilišnega stavbarskega profesorja g. dra. Grausa iz Gradca tukajšnji zidarski mojster Jožef Rusjan. — Za „Slogine“ zavode je določilo 20 gld.

Dne 13. t. m. je umrl tukaj oče našega g. župana, 78-letni Jakob Žnidarčič — v okolici dobro znan kot bivši mnogoletni cerkovnik. N. v m. p.

Priloga. — Današnji številki je priložen ilustriran cenik trvdke Mayfarth & C. o na Dunaju.

Ostala Slovenija.

Trst. — Prošli teden je bival v Trstu rumunski Kralj Karol s svojo soprogo. Iz Trsta je odplul do Devina in potem čez Nabrežino v Italijo. (Glej dopis iz Devina). — Za rumunskim kraljem je obiskal Trst tudi srbski kralj Aleksander, o katerem piše «Edinost» to-le: «Mladi kralj Aleksander bival je poslednje dni v grški prestolnici, kjer je prisotstvoval olimpijskim igram. Ostavivši Atene, odpeljal se je na jahti, ki mu jo je stavil na razpoložanje grški kralj, preko Patrasta in Krfa na Reko. Od tam je dospel minolo nedeljo zvečer z dunajskim brzovlakom v Trst. Ker se je bil dohod kralja Aleksandra razglasil že prej po mestu, zbrala se je pred kolodvorom ogromna množica ljudstva, željna videti sina Milanovega. Toda pristop na peron ni bil dovoljen občinstvu. Kralju se je poklonil na kolodvoru c. kr. namestnik vitez Rinaldini v spremstvu nekaterih drugih dostojanstvenikov. Kralj se je odpeljal s kolodvora naravnost v hôtel de la Ville. V spremstvu kralja bili so: prvi pobočnik polkovnik Čirič; dvorni maršal podpolkovnik Rašić, kabinetni tajnik dr. Milčević in kraljev zdravnik dr. Jovanović. Komaj je visoka gospoda izstopila iz kolodvorskega poslopja, zaorili so toliki živio-klici, da je zastala sapa celó poročevalcem «Il Piccolovim», tako, da si ta pot niti niso upali — izmisliti si Evviva-klicev.» — «Tržaški Sokol» ima 35 telovadk in 85 telovadcev. Le to leto se je telovadilo že 744 ur. Priredi telovadno akademijo 3. dan majnika v svojih prostorih. — Prošt monsignor dr. Šust je umrl po kratki bolezni. Rojen je bil v Stari Loki na Kranjskem. — Namestnikom pokojnega dr. Šusta kakor kapitularni vikarij je bil izvoljen monsignor Fran Černe, kateri bo upravljal škofijo do imenovanja novega škofa. — Slovenske tiskovine pri tržaskih poštah prihajajo vendar v veljavo. Uradniki jih nimajo v pripravi, a stranke jih dobijo, ako je le odločno zahtevajo. Neki Slovenec je namreč zahteval slovensko potrdilo za denar, moral je čakati cele tri četrt ure, predno ga je dobil, kajti slovenskih potrdilnic ni bilo v uradu, ampak v ekonomatu. — Tržaška posojilnica in hranilnica je imela prošlo leto gld. 377.801.98 prometa. Vloženega denarja je bilo 74.293.17 gld., a vzdigneno gld. 36.731.63. Čistega dobička je bilo gld. 2045.47, od tega odpade na dividendo gld. 521, dočim gld. 1422.67 se prišteje k rezervi. — Dne 27. t. m. spusté v Trstu v morje novi vojni parnik „Budapest“ kot bratca lanske leto zgrajenega „Wien“. Parnik je izdelan v tržaskem tehniškem zavodu. Kumica mu bo v zastopanju Nje c. kr. Visokosti nadv. Marije Valerije, grofinja Marija Szecheny-Andrassy. Blagoslovi ga župnik c. kr. mornarice monsignor Uredniček. — V Trstu so zasačili neko italijansko trvdko «Vito e Giuseppe de Gioja», katera je ponarejala italijanska vina in takšna prodajala za drag denar

zdravljv v škodo. Na prijavo sta ste podala v njiju zalogo dva finančna odposlanca v civilni obleki. Ko sta se izkazala, kdo sta, napadla sta ju sleparja. Eden uradnikov je dobil rano na roki, drugi pa na glavi, in slednjič sta bila vržena iz zaloge. Prišlo je redarstvo na pomoč in je zaprlo ponarejalce vina, a zaloga je bila uradoma zapečaćena. To so dobrote vinske klavzule! Privandrani sleparji tekmujejo našim vinom s ponarejenimi laškimi. Pričakuje se, da bo kaznovala oblast take predrzneže. — «Edinost» je priobčila štiri obširne članke pod naslovom «Za združenje», v katerih se naslanja na znane članke v «Soči», in govori za združenje vseh jugoslovanskih državnih poslancev v en sam klub. Upamo, da besede v «Edinosti» sprijaznijo neke hrvaške kroge z besedo — Jugoslovani; potem pojde!

Istra. — Opatija je postala svetovno mesto, tam se shajajo ne samo premožnejši krogi, marveč kronane glave. Lansko poletje je bil tam nemški cesar z rodbino. Letos je prišel pa rumunski kralj Karol s svojo soprogo. Poslednja sta se precej zanimala za rumunske priseljence, katerih je veliko število v voloskem in koperskem okraju in koji niso pozabili materinega jezika. Kraljeva dvojica si je dala predstaviti nekoliko takih rodbin in se je z njimi razgovarala ter je kraljevski obdarila. Opatijo je obiskalo od 1. septembra 1895. do 10. t. m. 6714 oseb. Tako je postala Opatija glasovita radi svojega blagega podnebja in naravne krasote. Kako je z našo Gorico? Od tukaj podijo tujce naši nasprotniki radi svoje narodne nestrpnosti in radi slabega prizadevanja, da bi se mesto povzdignilo v zdravstvenem pogledu. Povrhu pa niti dovolj vode ni. Pač žalostno! — V a ž n o r a z s o d b o je izreklo upravno sodišče v šolskem vprašanju v Istri. Istiski deželni odbor se je bil namreč pritožil na upravno sodišče proti naučnemu ministerstvu, ki je odločilo hrvaški učni jezik v šolah v Sv. Ivanu in Sv. Martinu v lošinjskem okraju. Deželni odbor je hotel namreč imeti italijansčino. Upravno sodišče je odbilo pritožbo deželnega odbora kot popolnoma neosnovano. Borba za ti šoli je trajala sedem let in teh sedem let sta bila kraja brez šolskega pouka. To so žalostne razmere! — V Pazinu snujejo prvo sokolsko društvo. — Javili smo, da je bil obsojen pazinski meščan Bertosa na globo, ker je izložil v svoji prodajalnici neko trgovinsko reklamo v hrvaških nar. barvah. Najvišje sodišče je uvažilo njegovo pritožbo in uničilo obsodbo. Tako zmaguje pravična reč! — V Bujah (poreški pol. okraj) so nastali neredi v laškem taborju. Ustanovili sti si dve stranki: ena poljedelska, druga rokodelska; obe si pa tako hudo nasprotujeta, da je prišlo celó na ulici do neredov. To je dalo povod, da je okrajno glavarstvo poreško razglasilo majhno izjemno stanje v Bujah. — Dopolnilne volitve za deželni zbor poreški namesto posl. Mandića, Jenko-ta in Kozulića so razpisane za 30. dan majnika. — Zakonski načrt za okrajne železnice v Istri, in sicer iz Trsta v Poreč do Kanfanara ter iz Trsta v Milje do Sv. Roka je baje že izdelan. Stroški so proračunjem na gld. 6.839.500. — Pri c. kr. okr. sodišču v Pulju ne poznajo narodne enakopravnosti, kajti vse uradovanje je izključno le italijansko, ukljub temu, da je puljski okraj v ogromni večini hrvaški; kazenske stvari se razpravljajo italijanski in še nikdar ni bilo hrvaške razsodbe, če tudi je to stranka zahtevala; od petih sodnikov zna le jeden govoriti in pisati hrvaški, od štirih kancelistov niti jeden, od sedmih pisarjev samo jeden. Tako spoštujejo na Primorskem narodno enakopravnost v kolikor se dostaja Slovanov! — V občini Motovunu bodo kmalo občinske volitve. Lahi so v strahu, da zmagaajo Hrvatje v tretjem in drugem razredu. Upamo, da zmagajo, ker so že imeli občino v svojih pesteh, a so jo zgubili pod Elušegovim upraviteljstvom v Poreču. — Dne 22. t. m. se je poročil na Voloskem veleč. gosp. dr. Matko Trinajstić, odvetnik, narodni poslanec in župan v Buzetu, z gospodično Anko Tomičić, hčerjo voloskega vrlega rodoljuba g. Viktorja Tomičića. Mlademu paru: božji blagoslov!

Kranjska. — Občinski svet ljubljanski je imel sejo 16. t. m. V isti je naznanil župan Grasselli, da je dunajski pomožni odbor zaključil svoje delovanje in konečni preostali znesek 8000 gld. poslal deželnemu predsedništvu v Ljubljani. Ob enem da je poslal odbor mestnemu županstvu dve sliki skupno fotografiranih članov dunajskega pomožnega odbora ter zbirko po potresu porušenihi hiš v Ljubljani. Finančno ministerstvo ni dovolilo zaprosenega loterijskega posojila v znesku 1.000.000 gld., a poveljstvo 3 kora v Gradcu da ni sprejelo ponudbe mestne občine gledé odkupa vojaškega preskrbovališča, vendar da odstopi vojni erar občini dotični svet, pod pogojem, ako občina zgradi na primernem prostoru novo preskrbovališče. — Občinski svetovalec Iv. Hribar je predlagal, naj bi se uporabilo od glavnice amortizacijskega zaklada mestnega loterijskega posojila 100.000 gld. za zgradbo hiše za stanovanja, kajti preračunil je, da bi tako prišla občina na lahek način do hiše, kajti na stanovanju bi se več dobilo kot pa od obrestij naložene glavnice. Predlog je bil izročen v proučevanje finančnemu odseku. — Iz računa mestne hranilnice je posneti, da je imela v upravnem l. 1895. prometa gld. 9.161.957.32. Uloge znašajo koncem 1895. l. gld. 4.030.843.82. Čisti dobiček znaša 1895. l. gld. 17.000.55. Rezervni zaklad znaša gld. 37.956.97. — Kranjska hranilnica je imela 1895. l. skupnega upravnega premoženja gld. 37.286.092.13. V l. 1895. se je povišalo za gld. 914.895.70. Čistega dobička je imela gld. 236.066.70. Lep napredek res! — In z našimi novci! Zato pa pridno podpirajo nemški šulferajn! — V Ljubljani so občutili v noči 17. aprila srednje močan potres. — Novo poštno poslopje v Ljubljani je že pod streho. — Pri občinskih volitvah v Ljubljani 20. t. m. so bili izvoljeni v tretjem razredu gg.: Mally Franc z 260, Dolenc Oroslov z 255, Dimnik Jakob z 254, Zabukovec Jakob z 254 in Turk Josip z 244 glasovi. — V drugem razredu pa gg.: dr. Ivan Tavčar s 146, Jan Vladimir Hrásky s 155 in Lovro Požar s 131 glasovi. — V prvem pa dr. Bleiweis in Vaso Petričič.

Trojčke, in sicer tri dečke, je porodila neka žena v Bezuljaku pri Begunjah nad Cerknico. Jeden je takoj po porodu umrl, drugi kmalu po sv. krstu; tretji pa še živi. Zdrava sta mati in preostali otrok.

Štajerska. — V Žalcu je umrl tamošnji vrli rodoljub slovenski Janez Hausenbichler, bivši dolgoletni župan žalski. Mož ima nevenljivih zaslug za spodnji Štajer. Bil je izvrsten kmetovalec. Le njemu se imajo Štajerci zahvaliti, da pridobivajo danes lepe grošče za hmelj. On je namreč bil prvi, kateri je pričel sejati hmelj in ker se mu je poskus obnesel, je bodril druge rojake, da so se poprijeli hmeljarjenja, ki jim danes donaša lepo svoto denarja in je neko nadomestilo za slabo trto. Pa ne samo na gospodarskem polju, marveč tudi na političnem je bil mož na svojem mestu — pa vedno skromen. Ni maral za časti, deloval je tiho in dosledno. Njegove zasluge so priznale razne štajerske občine s tem, da so ga volile častnim občanom. Štajerski Slovenci so zgubili v njem veliko moč ter moža navdušenega za vse, kar je bilo lepo in plemenito. Pogreb je bil sijajen. Udeležila se ga je neštevilna množica, da tako izkaže zadnjo čast spoštovanemu možu. Blag mu bodi spomin! — Štajerska hranilnica je podarila 1000 gld. za celjski «studentenheim». Slovenci, ne nagajajte svojega denarja v ta zavod, ki podpira nasprotnike. — Celjska mestna hranilnica hira čedalje bolj. Lanskoletni računski sklep kaže 842 gld. čistega dobička. Strokovnjaki pišejo pa, da računski sklep ni pravilno sestavljen. — V Celju je umrl znani slovenski jezikoslovec dr. Vatroslav Oblek. Pokojnik je bil komaj 32 let star, a spisal je že neštevilno jezikoslovnih razprav, največ v Jagičevem «Arhivu». Še mlad je prepotoval vse južnoslovanske dežele, da prouči narodno govornico. V Makedoniji je bil zaprt po turških oblastnikih, ki so ga imeli za vohuna. Rojen je bil v Celju. Že naravno slaboten, postal je žrtev svojih napornih

umnih naukov, da je še mlad zapustil solzno dolino na veliko zgubo slovanske jezikoslovne znanosti. Bodi mu trajen spomenik v slovenskem narodu! — Sokolska slavnost „Celjskega Sokola“ bo 29. t. m. Nastopi 23 tamburašev. „Sokol“ je imel občni zbor 21. t. m. — V Konjicah se je ustanovil „pevski klub“ v podporo tamošnjim narodnjakom. — Glavna skupščina „Zaveze“ učiteljskih društev bode 13. in 14. avgusta v Opatiji. — Žita kažejo povsod jako lepa. — Kmetijska družba štajerska zahteva gld. 10,260 državne podpore. Ali dobe od iste tudi kaj Slovenci? — Deželni odbor v Gradcu razpisuje za prihodnje šolsko leto 28 ustanov na deželni gluhozemci v Gradcu. — Na jesen bodo nove deželnozborske volitve.

***Nemška nestrpnost.** — Štajersko namestništvo izdaja svoje razglase v obeh deželnih jezikih, v slovenskem in nemškem, nestrpnost spodnještajerskih Nemcev pa je tolika, da niti teh razglasov ne trpe. Nekatera županstva imajo navado, da odstrižejo slovenski del razglasa in razobesijo samo nemško polovico, a ne moti jih prav nič, če prestrižejo tudi cesarskega orla in namestnikovo ime. Čudno je, da namestništvo to molče dopušča. Nam se zdi, da je to pravo zasmehovanje deželne vlade, a gospodje v Gradcu so najbrž drugega mnenja ali pa se spodnještajerskih kričočev nekoliko boje.

Koroška. — Tudi na Koroškem bodo nove deželnozborske volitve in sicer po novem volilnem redu, ako dobi dotlej carjevo potrdilo, Ali bo kaj koristil Slovincem novi volilni red, nam pokažejo volitve. — Za Celovskega župana so dne 8. t. m. izbrali dosedanjega podžupana Neunerja z 22 od 25 glasov. Odborniki Haderer, Bierbaum in Rektoržik so odložili odborništvo. — Celovsko mesto napravi novo pokopališče na „vresu“ pod Št. Jurjem. — V Gutšanji so ustanovili nek „musikverein“. — Na Koroškem so lani skuhali 188.425 hektolitrov piva. Od teh se je plačalo davka 368.427 gld. V celi Avstriji se je zvarilo piva 17.955.164 hektolitrov in za to se je plačalo davka 33.914.131 gld. — V Beljaku so imeli minoli teden občinske volitve. Izvoljen je bil tudi eden socijalni demokrat in eden Čeh (uradnik), dasi so proti njima nemški prenapetneži strastno agitovali.

Razgled po svetu.

*** Dr. Lueger** je bil na učeraj pozvan k presv. cesarju v avdijenco. Kaj se je tam govorilo, to seveda nam ni znano. Ali zelo važno in pomembno je, da je bil Lueger sploh pozvan k cesarju, ki je brez dvoma Luegerju razložil težek položaj krone v trenutkih pred otvorjenjem madjarske razstave. In na cesarjevo željo se je dr. Lueger odpovedal županstvu. V tem je velika moralna zmaga Luegrova, zmaga, ki je velikega pomena za najbližjo prihodnost. Dr. Lueger je rešil krono iz velike zadrege, kajti v slučaju nepotrditve bi se pojavili novi srditi napadi v naši zbornici proti vladi, v slučaju potrditve bi razsajali pa Madjarji, kar bi bilo Njeg. Veličanstvu zelo neprijetno uprav zdaj, ko ima osebno otvoriti razstavo in milenijske slavnosti. — Luegrovo ime nič ne trpi, pač pa je še pridobilo, kajti — apelovati je bilo treba na njegovo prijaznost. — Brez dvoma je pripuščeno prihodnosti, kar se ni moglo izvršiti zdaj.

Avstrija. — Dne 18. t. m. se je vršila volitev dunajskega župana. Dr. Lueger je bil zopet izvoljen s 96 glasovi proti 42, katere je dobil kandidat liberalcev dr. Grubel. Lueger je izjavil, da sprejme izvolitev. V svojem govoru je naglasil nasproti vladi, naj spoštuje voljo prebivalstva, katero je isto pokazalo pri volitvah. Da je njegova stranka zopet njega izvolila, je posledica današnjih razmer. Vlada naj omeji vpliv ogerske vlade v avstrijske notranje reči, temu naj se upre tem bolj, ker vidi, da se upira z vso odločnostjo tudi vse dunajsko prebivalstvo. Vprašanje o njegovi potrditvi ali nepotrditvi, ni dvoboj med Luegerjem in Badenijem, nego borba za osvoboditev kristijanskega prebivalstva, za svobodo in neodvisnost Avstrije. Ko je dr. Lueger končal svoj nagovor, izjavil je vladin izastopnik, da predloži izvolitev c.

kr. namestništvu v daljno uradovanje. Za govora dr. Luegerja so mu pristasi pritrjevali dočim so se liberalci smejali. Po seji je občinstvo burno pozdravilo novoizvoljenega župana. — Skupni vojni minister baron Krieghammer je šel na dopust. Časopisi pišejo, da odstopi popolnoma. Ne sam vojni minister, temveč da 'so dobili ukaz, naj predložijo prošnjo za vpokojenje tudi vsi oni častniki, ki so že dovršili 40-letno službovanje. — Vojni minister je izdal okrožnico častnikom, v kateri jim naznanja, da dobodo 15 dnevni dopust oni častniki, kateri želijo obiskati milenijsko razstavo v Budimpešti. Ta dopust se jim pa ne odšteje od navadnega vsakoletnega. Ako bi slavili tak milenij v Pragi ali Zagrebu, Bog vedi, ali bi izdal minister tudi tedaj tako okrožnico? — V Špitalu na Dravi je umrl knez Ferdinand Porcia. — Kralj židov, baron Hirsch, je umrl nagle smrti v Komornu. Imel je 65 let. Bil je velik podpiratelj svojih vernikov. On je zgradil turško železnico, katerega mu je pomnožilo že tako veliko premoženje, katero štejejo na 1000 milijonov frankov. Otrok ni zapustil. Kdo dobi te milijone?! — 21. t. m. so odkrili na Dunaju spomenik skladatelju Mozartu. Spomenik je izdelal kipar Filgner, kateri je umrl pred nekaj dnevi. — Na Dunaj je prispelo odposlanstvo častnikov prvega angleskega polka dragoncev, da se predstavijo našemu cesarju, katerega je imenovala kraljica častnim polkovnikom. Pristala na Dunaj tudi dva novoimenovana zapovednika onih ruskih polkov, ki nosijo ime našega cesarja. Častniki so bili vsi sprejeti od cesarja in pogoščeni na dvoru. — Najvažniši politični dogodek se je vršil 14. t. m., ko je prispel nemški cesar Viljem II. na Dunaj, kjer je bil slavnostno sprejet. Bil je gost našega cesarja. Temu obisku pripisujejo posebno politično važnost tudi radi tega, ker je Viljem na Dunaj došel skozi Italijo in sicer precej po svojem obisku v Benetkah, kjer se je sešel z italijanskim kraljem Humbertom. Viljem se je zadržal na Dunaju 2 dni ter potem odpotoval v Berlin. — Kvotna pogodba mej Avstrijo in ogersko je v resnem položaju. Odgovor ogerskega odposlanstva avstrijskemu je slabo uplival na Cislitavec. Dočim je zahtevalo avstrijsko odposlanstvo razmerje 56:84:43:16 %, predlaga ogersko 68:6:31:4 %, torej razloček 11:76 %. Ker znaša vzajemni proračun za l. 1896. gld. 108:06 mil., morala bi plačati Ogerska po predlogu avstrijske kvotne deputacije 43:16 % ali gld. 46.063.000, a po predlogu ogerske bi imela plačati le 31:4 % ali gld. 33.093.000, torej razloček znača nič menj nego gld. 12.700.000. Ali se dožene pravična pogodba, oziroma ali bo Avstrija še vedno vzdrževala Ogersko, izvemo v kratkem, mejtem opozarjamo čitatelje na vest bolj zdoli: „Zastavljena Ogerska“. Ako ima iti dalje po dosedanji poti, bi bilo bolje, da se pretrgajo z Ogersko vse zveze.

Ogerska. — Kolikor bolj se bliža dan milenijskega švindra, toliko bolj prihajajo na površje reči, ki mečejo slabo luč na že tako azijske odnose na Ogerskem. Veliko prizadevanje Madjarjev, da čim častnejše rešijo prevzeto nalogo, ne doseže onega uspeha, za katerim hrepenijo, kajti svetu je že tako preveč dobro znano, da vsa slavnost se temelji le na nezdravi podlagi, ki ni drugo nego pesek v oči prosvitljenim narodom. Avstrijski narodi sploh, posebno pa oni, kateri živijo pod krono sv. Štefana, so popolnoma prepričani o dušni, telesni in gmotni nezmožnosti Madjarjev, da bi mogli samostojno nastopiti brez prisilnega sodelovanja nemadjarških narodov na slavnosti gospodujočega madjarizma. Tisočletna proslava madjarskega naseljenja je ob enem tužni spomenik za one podjarmljene narode, katerih mesto so zasedli Arpadovci. Le svojemu slučajnemu velikemu uplivu na znotraj in zunaj monarhije imajo pripisati Madjarji, da jih niso še spoznali v srce ostali narodi Evrope. Milenijska slavnost otvori oči marsikateremu zaslepljencu, da pride do spoznanja, kako so Madjarji le površno prosvitljeni narod, ki ne bi mogel obstati, ako bi si ne bil znal priskrbeti vsega državnega monopola v svoje roke. Slovani upajo, da pride prej ali slej do poloma v

madjarski državi, do poloma, ki pokaže svetu, da ni vse zlato, kar se svetli. In tako bodi! — O madjarski hrabrosti nam priča dejstvo, da išče ogerska policija nič menj nego 160.000 vojaških begunov, brez upanja, da jih zasledi. Ogerski domobranski minister je povrh še povedal v zbornici, da zbeži vsako leto čez 30.000 potrjenih in vojaškemu naboru še ne poklicanih mladeničev. Največ teh da je iz srbskih in rumunskih okrajev. Ogersko naučno ministerstvo sklenilo je, vsako leto poslati nekaj madjarskih dijakov na laska vseučilišča, da si dobro prisvojijo italijansčino, da jih potem na reški gimnaziji nastavi za profesorje. — Svetovalec madjarske državne policije, Hugo Chudy, najvplivnejši mož v Budimpešti, je zaprt, ker je poneveril vsote namenjene za policijsko blagajno. — Za milenijsko proslavo izdan je program ljudskim šolam. Za slovaške n. pr. je na prvem mestu himna „Bog blagoslovi Madjara“, potem „slavnostna beseda učitelja“, najprej v madjarskem, potem v slabem slovaškem jeziku, ki pozivlje deco k prisegi: „Mili in dobri naš Bog, zahvaljujemo se ti, da si pred 1000 leti podal nam to krajino. Prisegamo, da, kakor naši dedje, bomo tudi mi verni našemu kraljestvu in ogerski krajini. Prisegamo, da bodemo zvesti sveti madjarski narodni zastavi. Prisegamo, da te zastave ne opustimo nikdar. Prisegamo v dobri, polni bratski zvezi, da naša srca spojimo s srci naših madjarskih bratov, majhni in slabi smo, a k naši prisegi pomozi nam oče nebeški“. Tako morajo ubogati Madjarje nemadjarke narodnosti! — V slavnostni seji zbornice 21. t. m., h kateri so prišli poslanci in občinstvo v črnini, je bil sprejet brez razprave načrt zakona v večni spomin tisočletnega obstoja ogerske države. — Iz budimpeštanskih zaporov so popihali pred časom obsojeni mednarodni lopovi Papacosta in družba. Redarstvo jih je zasačilo zopet. — Madjarsko pravosodstvo je pokazalo zopet svojo moč nasilstva. Neki Vladislav Stanko je napisal v novosadski „Zastavi“ članek. Segedinsko sodišče pa je ukazalo glavno razpravo proti njemu, ne da je obvestilo njegovega branitelja dra Adamića in ga obsodilo na leto in pol državnega zaporu ter 500 gld. globe. Zatoženca so pripeljali k razpravi žandarji. Tako postopajo torej Madjarji o priliki, ko slavijo svoj tisočletni dohod v naše dežele. S tem pa kažejo le, da so še daleč za prosveto ter da niso zabili prirojenega jim barbarstva.

„Zastavljena Ogerska“. — Neki dr. Štefan Bernát obelodanil je spis pod gorenjim naslovom, v katerem dokazuje, da zemlja na Ogerskem že davno ne daje toliko od sebe, koliko je bremen na njej, ampak obresti od dolgov presegajo dohodke od zemlje. Obresti od državnih dolgov znašajo 126:9 milijona, pri čemer niso vštet 13 milijonov, koje je vsako leto plačati za nakupljene železnice. Čisti katastralni dohodek od zemlje na Ogerskem pa ne presega 130 milijonov, to je, tla ne dajejo več toliko od sebe, kolikor je bremen na njih. A to še ni vse. Intabulirana bremena, brez državnega dolga, presegajo že jedno milijardo. Ako torej od katastralnih dohodkov 130 milijonov odštejemo 40 milijonov obresti od intabuliranih bremen in 31 milijonov zemljiškega davka, potem ne treba povpraševati mnogo, zakaj se množi prebivalstvo po mestih, za koje treba ustvarjati novih služb. V letu 1893. je menjalo svoje lastnike nič manj nego 377.805 posestev. Iz tega sledi — sklepa dr. Bernát —, da Ogerska si mora ohraniti avstrijsko tržišče za svoje pridelke, ako hoče plačevati obresti od dolgov in se izogniti katastrofi. Ogerskim ministrom se morajo lasje jeziti že ob sami misli, da bi se mogla ustanoviti carinarska črta med obema polovicama. Tako piše pameten Madjar. Iz tega je razvidno kako malo se nam je bati ogerskih groženj z gospodarsko samostojnostjo. Oni potrebujejo nas in ne mi njih! „Ed“.

Ostale države. — Italija v Afriki bo morala nadaljevati vojno, ako hoče rešiti svojo čast. Menelik je povrnil Baldisseri vsa poslana mu pisma ter zahteval svoja nazaj, češ, da je uvidel, da Italija ne mara sprejeti njegovih pogojev miru. Menelik si je pa pridržal v varščino tudi majorja Salsa, kateri je

bil posredovalec. Radi tega je zopet vse razburjeno v Italiji. Deževna doba je že tu, in ako se ne sklene mir, laška vojska se mora umakniti ali pa vojevati v dežju. — Ruski car je odlikoval kneza Ferdinanda z velikim redom Vladimirovim. — Iz Varšave poročajo, da nameruje ruska vlada preosnovati šolstvo v poljskih deželah v Rusiji, v najvišjo šolsko oblast pa da pokliče več poljskih zastopnikov. — Iz Londona poročajo, da se vrše mej rusko in kitajsko vlado pogajanja o odstopu Rusiji postojanke Port-Artur, v kar je kitajska vlada baje pripravljena. — Ker je umrl v Berlinu v dvoboju neki cesarski komornik, je prislo na dnevni red v državni zbor nemški zopet uprašanje o dvoboju. Neki katoliški poslanec je oistro napadel samega cesarja Viljema, ki baje zagovarja dvoboj. — Največji francoski strokovnjak v finančnih rečeh ter bivši finančni minister in predsednik francoskega senata, Leon Say, je umrl v Parizu. — Bourgeoisovo ministerstvo je bilo zopet porazeno v senatu. Senat namreč ni hotel dovoliti posojila za Madagaskar, dokler se mu ne predstavi ministerstvo, katero uživa zaupanje obeh zbornic. Vsled tega je odstopilo skupno ministerstvo. — V Bruselju štrajkajo delavci. Število štrajkajočih raste dnevoma, ter jih je že 40.000. Vojska je v pripravi. — V Rimu je bil časnikarski shod 21. t. m. Nemške časnikarje je zastopal dunajski časnikar Flachs. — V Španiji so končane volitve za zbornico. Izvoljeni so povsod in toliko vladnih privržencev, kolikor jih je bilo potrebno za ogromno vladno večino. Poslanci so bili voljeni kar na zapoved. Vlada je dovolila, da je bilo izvoljeno tudi potrebno število poslancev opozicij. — Mednarodno sodišče v Kairu je spoznalo nezakonit sklep zastopnikov velevladstij, da je plačati stroške iz egiptovskega zaloga za angleško operacijo proti Dongoli ter obsodilo egiptovsko vlado, da povrne v ta zalog vse one stroške, katere je že potrosila za to reč.

Razgled po slovanskem svetu.

Hrvaška. — Za 29. t. m. določeni shod „nečiste“ stranke prava je odložen na 8. junija t. l. Piše se, da so nekateri storili potrebne korake, da se sprejme Frankov predlog pobotanja. Ali se doseže željena sloga, je še vedno odprto vprašanje. Drago nam bo, ako bomo mogli naznaniti čitateljem poveljen uspeh. Dalmatinski pravaši so sklenili na svojem shodu v Splitu, da ne bodo sodelovali pri nikakem shodu ampak da prepuščajo, naj se pobotajo sami Banovci. Tega mnenja so baje tudi isterski pravaši. — Hrvaški časopisi so se izjavili zelo laskavo o 25-letnici „Soče“. Hvala jim! — V deželni upravi so nastale razne uradne spremembe. Iz uradnih ozirnov je premeščenih več uradnikov iz en županije v drugo. Ti uradni oziri tičijo baje v tem, ker se bližajo nove deželnozborske volitve, pa morajo priti na poskušnjo razni mladi „štreberji“, da se usposobijo za prihodnost, ki pa menda ne bo madjaronska. — Ban Hedervary je bil na Dunaju, kjer se je posvetoval z Banffijem. Z Dunaja je odpotoval s soprogo v Briksen na Tirolsko, kjer se zdravi z mrlo vodo. Od tam pojde 2. maja v Budimpešto k slavnomstni otvoritvi milenijske razstave in se povrne iz Briksena, ker mu je zdravlje zelo okvarjeno. — Madjarji pošiljajo na Hrvaško kar neštevilno tiskanih vabil k razstavile v madjarščini. Tako so ista razposlali vsem lekarnikom; nekateri so jih že povrnili z rezkimi opazkami, dočim jih bodo drugi še posnemali. Ker hočejo postaviti spomenik tudi kralju Matijažu in ker nimajo na domu zadostno denarja, so poslali tudi na Hrvaško nabiralne pole vsem domobranskim častnikom uradnim potom. Vse pole so uradno zaznamovane s številkami, a vsaki prijemalec je moral sprejem potrditi. S tem hočejo Madjarji moralno prisiliti domobranske častnike, da se izkažejo v madjarskem rodoljubju. Našlo se je tudi več zavednih častnikov, ki so pole povrnili. Da bi se kaj takšnega zgodilo madjarskim honvedom od avstrijske strani, kaj bi storili Madjarji? — Na Hrvaškem je baje izumrl že ves naroden po-

nos starejših časov, izumrlo je navdušenje ilirske dobe — vse služi klečeplastvu in kruhoborstvo je v najlepšem cvetu. Odločni značaji so vedno redkeji, ker jih zasleduje vohunstvo najnižje vrste. Povrhu vsega pa cvete nesloga v onih taborjih, ki se štejejo narodnim. Kam pelje tako postopanje? Ako bi se složno stavili po robu madjarskim pretirancem, ako bi zavrnilli vse nezakonite madjarske tiskovine, katere se uporabljajo na sramoto Hrvatov pri vseh državnih uradih, ako bi složno pokazali Madjarjem zobe, presla bi jih volja, nadlegovali Hrvate z madjarski tiskanimi vabili. Dokler ne bo sloge, dotlej: žalostna Hrvaška! — Neki hrvaški rodoljub je priobčil v hrvaških časopisih oklic, v katerem roti rodoljube, naj bi ustanovili društvo, ki bi imelo svrhu, kupovati posesti v Slavoniji in Bosni ter tam naseljevati ljudstvo iz neplodovitih okrajev, oziroma, da bi se te posesti prodajale priseljencem hrvatske narodnosti na amortizacijsko odplačevanje. Zetlet bi bilo, da bi se uresničila ta misel, kajti tedaj bi se mogel preprečiti naval ptujcev v Slavonijo, ki jo je zelo odtujil pravi hrvaški misli. — V kratkem izide v Zagrebu nov časopis „Balkan“, katerega bo urejeval vpokojeni vseučilišni profesor dr. Š. Breščenski. Časopis je namenjen v dosego edinstva v veri in slogi med jugoslovanskimi brati. Tiskal se bo v Solcevi tiskarni; vsak snopč bo stal 60 kr. — Hrvaški gimnazij se je preselil iz Reke na Sušak na veliko veselje reških madjaronov in italijanašev, a na žalost hrvaške stvari.

Dalmacija. — Pri Zadru je v vasi Arbanasi naselbina Albancev, ki štejejo okoli 2000 duš. Naselil jih je tja pokojni zaderski nadškof Zmajević, ki je bil sam istega pokolenja. Ti prebivalci so se čutili že od nekdanjih privržencev hrvaške misli, a svojčas so imeli tudi svojih dvanajst zastopnikov v tretjem razredu v mestni občini zaderski. To je bilo v času, ko še niso poznali odpadništva. V primanjkovanju šol, za katere ni nič skrbela zaderska občina, so zaostajali prebivalci zelo v omiki na splošnem polju, kar so uporabljali laški kulturonošci v to, da so jih pripravljali za svoje svrhe in da je postalo več odpadnikov, ki so sedaj hujši nego sami Lahii. Vendar pa, ako bi zavladala sloga, ako bi se sprijeli v složno kolo tudi drugi okoličani zaderski, Hrvatje in Srbi, bi se dalo s pomočjo Arbanasov — ki so katoliki — gotovo zmagati zadersko občino. Poslednji so si ustanovili tudi svojo hrvaško čitalnico, da bodo imeli priložnost priskrbeti si s čitanjem vsaj nekaj več omike: Ta čitalnica pa je mrčes v očesih avtonomašev, ker vedo, da ne bodo mogli več loviti rib v kalni vodi. Da dajo oddušek svojemu nestrpnemu sovraštvu, so že zamazali ono hišo, v kateri ima čitalnica svoj sedež. Tako širijo svojo slavno dedovsko prosveto, a upamo, da brezuspešno! — „Narodnemu Listu“ pišejo z Dunaja, da so duhovniške plače uravnane po vseh deželah; dalmatinski župniki dobodo 600 gld., namesto 500, kakor je določevala vladna predloga. — Neki Hrvat v Trogiru je krstil svojega sina na ime Menelik. To seveda hudo boli Lahone, čeprav jim je drago, ko so njihovi prijatelji krstili svoje na ime Galliano, Baratieri. V Splitu so ustanovili posojilnico po Reiffisenovi sistemi. To je še le prva posojilnica v Dalmaciji. Bog daj srečo! — Dosedanji predsednik prizivnega sodišča dalmatinskega v Zadru, Ivan Brčić, je vpokojen. Na njegovo mesto je imenovan J. Giunio.

Češka. — V Karlinu, predmestju pražkem, je zaključil občinski zastop pribiti na hišah samočeške napise. Vse druge je prepovedal pod oistro globo. — Češki Nemec Herkner, profesor narodnega gospodarstva na politehniku v Karlovih Mirih (Karlsruhe), je izdelal načrt v svrhu, kako bi se mogla doseči sprava mej Nemci in Čehi na Češkem. Priporoča znatno razširjenje deželne avtonomije na Češkem. Mnogo stvari, ki sedaj spadajo v delokrog ministerstev, naj bi se izročile namestništvu v Pragi. Poslednje naj zopet izroči nekaj poslov okrajnim uradom, ki bi se imeli ustanoviti. Češka naj se razdeli v sedem okrajev. Tri samočeška, dva samonemška in dva mešana. Pri namestništvu in deželni upravi bi se moralo uradovati v obeh

jezikih. Nekateri uradi bi se imeli razdeliti v češke in nemške. Okrajna glavarstva bi uradovala: češka češki, nemška nemški, mešana v obeh jezikih. Občinski in okrajni uradi bi uradovali v jeziku večine prebivalstva, morali bi pa sprejemati tudi uloge v drugem deželnem jeziku, ako je v okraju 20%, oziroma 10% prebivalcev druge narodnosti. Večja mesta bi morala uradovati v obeh jezikih, ako je v istih 10% prebivalcev druge narodnosti. Uprava v Pragi bi morala kazati, da je stolno mesto dvojezične kraljevine. — (Tukaj tiči zajec. Ur.) Da bi se ne godile krivice narodnostim v šolskem oziru, naj se dovoli tudi manjšinam osnovati samostojne šolske občine. Znanje obeh deželnih jezikov — po mislih tega Nemca — ni treba zahtevati od uradnikov, kajti vsak uradnik bi si prizadeval, priučiti se obema jezikoma, ako bi hotel kdaj priti k središnji vladi v Prago. Sedaj, ko je češko slovstvo že toliko napredovalo, nemški uradniki ne bi baje čutili več nikake mrznje do češčin in bi spoznali, da je znanje drugega deželnega jezika njim le na korist. — Tako torej nasvetuje Nemec za deželo, kjer je nemštvo v nevarnosti. Seveda, za Slovence na Koroskem, Štajerskem in v Trstu, ki so v manjšinah, ne velja tak nasvet. — Čehi na Moravskem so tudi v neugodnem položaju, kljub temu, da je Moravska dvetretjinski češkega prebivalstva. V deželnem zboru namreč so še vedno v večini Nemci. To večino pa odločujejo veleposestniki, nemški tovarnarji, katerih je nekaj čez 100 in ki volijo nič manj nego 25 deželnih poslancev. Ti privilegovanci Šmerlingovega volilnega reda se nič ne zmenijo za češko večino. Brez veleposestnikov imata obe narodnosti vsaka polovico poslancev v deželnem zboru. Ker imajo Nemci večino v dež. zboru, ne marajo slišati o spravi med Čehi in Nemci na Moravskem. Poskus v tem zmislu se je ponesrečil. Taki so torej avstrijski Nemci: spravo bi hoteli imeti le na svojo korist v onih deželah, kje so v znatni manjšini, dočim Slovanom kaj takšnega ne privoščijo. — V čeških Toplicah hočejo „Sokolci“ prirediti veliko slavnost ter so dobili za to že dovoljenje vlade. Predstojniki vseh nemških društev sklenili so proti temu ugovarjati na mestno staršinstvo, da ono varuje nemški značaj mesta ter z vsemi zakonitimi sredstvi prepreči slavnost. To je nemški prinos k spravi med Čehi in Nemci!

Galičija. — V Ljovu ustanovilo se je društvo ruskih delavcev „Selanska rada“, ki bode v slogi s poljskimi bavilo se s političnimi in gospodarskimi zadačami galiških delavcev. — Od galiških tabularnih posestev je 29.85% ali 723.725 oral v zakupu. Od teh je 391.553 oral in 519 kv. sežnje v židovskih rokah, torej 55.10%; kristijani imajo le 45.90% v zakupu. — V Premyslu bil je 7. t. m. shod gališke narodne stranke, katerega se je udeležilo nad 500 oseb. Zownir je poročal o volilni reformi Badenijevi ter predlagal resolucijo proti njej, ki se je na priporočbo Novakowskega sprejela soglasno. —

Bosna - Hercegovina. — Bosanska vlada se skrbno pripravlja za milenijsko razstavo. Odločila je baje 2 milijona gld. v to svrhu. Vse pridelke Bosne - Hercegovine izloži na razstavi, a povrhu bo še podpirala revnejše prebivalce, da si morejo ogledati razstavo. — Mernik deželne vlade C. Oesterreicher je izdelal arhelooškorelifni zemljevid Bosne - Hercegovine, katerega izloži na razstavi. Zemljevid je izdelan natančno: na njem se vidijo mesta, reke, planine in doline vse v majhni obliki. — Na velikonočni ponedeljek so občutili potres v nekaterih bosenskih krajih. — Sarajevskim županom je imenovan zopet Mehmed beg Kapetanović. — „Hrvaški Domovini“ poročajo, da je spisateljica Milena Mrazović prodala svoj list „Bonische Post“ tvrdki, Schmarda, Rotter in Perschitz, katera pretvorilist v dnevnik.

Črnagora. — Knez Nikolaj je sklical na Veliko noč pred se vse cetinjske katolike ter jih nagovoril. Bilo jih je 50, od teh le eden črnogorski podanik, ostali so bili turški in avstrijski. Njim je izjavil knez željo, naj jim bo srečna Velika noč ter dostavil, da jim dovoljuje sezidati si na Cetinju kato-

liško cerkvico. On jim bo tudi pomogel po svoji moči. Ta izjava kneza Nikolaja je razveselila katolike v Črnogori. Tako poročajo iz Cetinja „Srpskemu Glasu“, kar nas le veseli. —

Srbija. — Novosadska „Zastava“ je pisala: „Dokler kralj srečno potuje, dotlej naprednjaki delajo v Srbiji, kar se jim zljubi. Da reč o posojilu v Parizu stoji slabo, je gotovo, in težko, ako bo kaj z njim. Ker so državne blagajne prazne, je vlada naprosila na veliki petek pri „Narodni banki“ za posojilo 265.000 dinarjev na račun posojila, ki se ima skleniti v Parizu. Uprav tako si je izposodila 100.000 dinarjev pri upravi zakladov. To ni zadostovalo, nego si je še izposodila — vedno na račun prihodnjega posojila — 150.000 dinarjev pri razredni loteriji. Kdo povrne vse to — vpraša „Zastava“ — naj razmislijo oni, kateri so prevzeli odgovornost“. — Vojaško zapovedništvo je v zadregi radi denarja. Državne blagajnice so tako prazne, da vojaki ne dobivajo baje niti hrane. Glavna blagajna je naročila vsem davčnim uradom brzojavno, naj ji dopošljejo nemudoma ves denar, kar ga imajo. Le eden se je odzval ter poslal 30 frankov, drugi so pa sporočili, da ni niti stotinke v blagajnah. Visokošolcem so že lani skrčili mesečne študentske na 6 frankov, a doslej niso dobili še nič in žive v največji revščini. Da se preživé, morajo cepiti drva po hišah in snažiti dvorišča, ker z zasebnim poučevanjem ni zaslužka. Tudi častniki žive že več časa na „kredo“. To so res skrajno žalostne razmere, ako so resnične. Uzrok imamo dvomiti, kajti imeli smo priložnost čitati pismo našega rojaka, v katerem pravi, da je tam kilo govejega mesa po 24—28 kr., svinjsko da je bilo pred kratkim po 16, zdaj je po 22—24 kr. Vino je po 30—36 kr. liter, sladkor in kava kakor pri nas, svinjska mast po 40—50 kr. On je zaklal lansko leto 3 prešiče, dal za nje 60 gld. in dobil iz njih 120 kg. masti, torej že sama mast je povrnila denar; kje so ostale klobase, pršuti, noge, tri repi, šest ušes, tri srca, troje jeter, troje pljuč, žakelj črev, troje glav in slednjič še 12 parkljev? Če bi častnikom v Srbiji šlo tako slabo, gotovo ne bi mogli prešičev kupovati. Tako posnemamo iz pisma o zasebnem življenju v Srbiji. O tem pravi naš rojak, da v njegovi novi domovini zrak svobode kraljuje, vse, kar vidiš, vse, kar slišiš, slovanstvu se žrtvuje, vsakdo ti je brat, vsakdo te ima rad! —? Tehta se za berača kot za kralja! Kaj ni to lepo? — vpraša naš prijatelj. — Uprav to je uzrok, da nas zastran takih uredb čifutsko-nemška druhal ne trpi in bi nas utopili v žlici vode — ali vse zastonj! Slovan gre na dan! — Tako opisuje položaj v Srbiji Slovenec, a mi nimamo uzroka ne verjeti mu. Kar poročamo o Srbiji, to storimo na podlagi srbskih časopisov. Ako oni sami pretiravajo, temu nismo krivi mi. Prosimo rojaka, ker bere tudi „Sočo“, naj nam opiše položaj po svojem vestnem prepričanju, da izvemo resnico. — Srbiji se je baje posrečilo, dobiti konverzijsko posojilo nekaj čez 70 mil. frankov. — Zopet se pripravljala ministerska kriza. Odstopi baje ministerski predsednik Novaković. — Po uradnih poročilih šteje Srbija 2.341.408 prebivalcev. — Se-le ustanovljena obrtna banka je sklenila likvidovati radi slabega gospodarskega položaja.

Bolgarija. — Bolgarski knez je prispel 19. t. m. opoldne v Petrograd. Na kolodvoru so ga pričakovali veliki knez Vladimir z mnogimi dvornimi dostojanstveniki, turški poslanik in odposlanstvo „Slavjanskega blag. občestva“ z generalom Černjajevom na čelu. Godba je svirala bolgarsko himno. Černjajev je ponudil knezu soli in kruha. Odgovarjaje Černjajevu je knez rekel, da je pričela slovanska ideja uplivati tudi na jugoslovanske narode in da se čuti srečnega, da se more pokloniti ruskemu carju. Popoldne sta se peljala veliki knez Vladimir in knez Ferdinand v Carskoje Selo, kjer sta ga vzprejela car in carica. V nedeljo se je knez Ferdinand posvetoval več ur s knezom Lobanovom in drugimi državniki. Prebivalstvo je kneza Ferdinanda vsprejelo jako simpatično. — Istega dne je bila v zimski palači na čast bolgarskemu knezu slavnostna gostba. Car je napil turškemu sultanu, potem posebno srčno knezu

Ferdinandu in princu Borisu. Iz Petrograda je odpotoval knez v Pariz in potem na dom. Na Dunaj se ne vrne, ker niso prav prijetni politični odnosi mej Avstrijo in Bolgarijo. Vendar: bomo videli! — V Sredcu se je ustanovila brzojavna družba ruska svojo agenturo, ki je popolnoma neodvisna od Bolgarije. Vodstvo je poverjeno ruskemu podniku. — Bolgarskemu knezu je baje dovoljeno, da more podeljevati odlikovanja, kajti odlikoval je veliko oseb v Carigradu, Petrogradu in v Parizu z bolgarskimi odlikovanji.

Rusija. — Ker se bliža dan kronanja, so podvojili slavnostne priprave v Moskvi. Najboljšim strokovnim močem so poverjena dela pri olepšavi mesta. Za olepšanje mestne hiše se bodo uporabljali najdragocenejši prti in eksotične cvetke. Izdelavajo poseben hram (paviljon), kjer pozdravi mestni zastop carja in carico. Na velikem polju zraven Moskve gradijo štiri gledališča, v katere bo brezplačen ustop. Za dvorjanike cesarske hiše je najetih 30 hiš in 500 konj, kateri bodo služili carskim gostom. Tudi v Nižem Novgorodu, kjer bo razstava, se delajo slavnostne priprave za carjev sprejem, ko pride obiskat razstavo. V Nižem Novgorodu ostane 8 dni. — Meseca avgusta bo v istem mestu tudi vseslovanski shod. — L. 1892. je štela Rusija brez velike kneževine Finske 119,288.804 prebivalcev in sicer evropska Rusija je imela 100,251.210 prebivalcev, Kavkaz 7,864.202, Sibirija 4,865.902 in ruska srednja Azija 6,316.190. S Finsko vred šteje 122,000.000 prebivalcev.

Raznoterosti.

* **Prošli mesec** so zapeli v baziliki sv. Petra v Rimu zahvalno pesem za 18. obletnico kronanja sv. očeta papeža, katere se je imela peti že 3. marca t. l., pa je izostala radi splošne žalosti na Laškem vsled velike zgube v Afriki.

* **Razžaljena zbornica** — Kakeršno je zbornica, tako se z njo ravna. Našo poslansko zbornico morajo visoki krogi že silno zaničevati. Ko je bil te prošle dni nemški cesar na Dunaji, se je za slavnostno predstavo v operi dalo celi poslanski zbornici na razpolago deset sedežev, in sicer na četrti galeriji, kjer se navadno šopirijo modistinje in čevljarski pomočniki. A ne dovolj, našlo se je tudi res deset poslancev, ki so te vstopnice vzeli in jih porabili.

* **Svet se udara.** — Lani, kmalu po ljubljanskem potresu, zadela je mesto Most na Českem velika nesreča. Udrila so se tla kar za pol metra, vsled česar se je porušilo mnogo hiš. Sedaj se zopet poroča, da se je začel svet na nekaterih mestih udirati. V jedni ulici so tla počila. Dotična pokotina je dolga kakih 40 metrov, široka pa četrt metra. Prebivalstvo je seveda silno zbegano in se boji nove nesreče. Kakor znano, so v Mostu veliki premogokopi in tečejo rovi prav pod mestom.

* **Kamerunski pojmi o nemškem cesarju.** V Kamerunu je bila pred kratkim nekaka cesarska slavnost. Zamorec Abel, kateri je imel „srečo“, da je nekaj časa živel na Nemškem, je imel slavnostni govor, v katerem je mej drugim svojim rojakom povedal to-le: Nemški cesar je najmočnejši in najmodrejši mož na svetu. On vidi na dno zemlje in v r h solnea. Okoli sveta napravlja železne žice, in čim se dotakne take žice raznese njegove besede križem sveta. Parnike ima, ki vozijo po suhem. Dasi je bogatejši nego vsi drugi ljudje skupaj, ima vendar le jedno ženo, in dasi je njegova žena najlepša na svetu, jo je vendar dobil zastonj“. Kakor se vidi, se je zamorca Abela duševno obzorje v Berlinu močno razširilo.

Narodno gospodarstvo.

Poskušanje surovega krompirja. Če se hoče vedeti, ako je krompir dober, se prereže in oba kosa drug ob drugega drgneta. Pri dobrem krompirju se kosa sprjemata in narede se nekake pene, pri slabem pa uhaja iz krompirja voda. Kar se tiče barve, je dober krompir znotraj bel ali malo rumenkast.

Vse suhe in bolne veje naj se pri sadnem drevju odstranijo po zimski, in sicer naj se odžagajo prav pri deblu. Če se rana po tem še obreže z nožem in pomaže z drevesnim voskom, hitreje zarastó.

Kaj naj kobilu pomaga da dobi več mleka? Pred vsem je kobilu treba krmiti s tečno hrano ter ji polagati krmila, ki pospešujejo tvorjenje mleka. Taka krmila so ječmenova moka, pomešana v pitno vodo, kuhano laneno seme, otrobi in korenje. Če pa vzlic temu kobilu ne dobi mleka, krmí naj se žrebe posebej, in sicer z ješprenom, kuhanim na vodi, kateremu je dodati nekoliko kravjega mleka. Ta zmes se poklada mlačna. Taka ješprenova juha ima glede okusa in učinka tako veliko sličnost s kobilinim mlekom, da jo žrebeta ne le rada jedo, ampak ob nji tako dobro uspevajo, kakor pri najboljših kobilah. Krmljenje z ješprenovo juho je celo pri dobrih molznih kobilah velike vrednosti, ker ob nji žrebe lahko čaka na svojo mater, kadar je pri delu, in ker se pozneje laže in hitreje odstavi.

Za vinorejce. — Na uprašanje, ako cepljene nove ameriške trte (rupes, ris, riparija itd.) rastejo le 12 do 15 let, potem jih pa tudi trtna uš konča, odgovarja „Kmetovalec“: Vsaka živa stvar, bodisi človek, žival ali rastlina, postaja tem bolj mehkužna, kolikor bolj se razvija, ali recimo „žlahna“ postaja. Z višjo stopnjo razvitka, potem z življenjem v nevarnih razmerah itd. raste tudi mehkužnost in naredi, da so žive stvari čim dalje manj odporne proti raznim sovražnikom. To opazujemo pri ljudeh, ki postajajo vedno mehkužni (zlasti po mestih); nenaravno življenje jim nakopuje razne bolezni, ki jih spravljajo v rani grob. Razne nove bolezni nastajajo, ki posebno tam zahtevajo mnogo žrtev, koder stanuje mnogo ljudi skupaj v slabih stanovanjih, s slabo hrano itd. kratko, ki žive v nevarnih, to je v nezdravih razmerah. Močen, v čistem zraku naravno živeč človek, ki ima zdravo in zadostno hrano, se upira takim boleznim. — Tako je tudi pri živini; kolikor žlahnejša postaja goved, tem mehkužnejša je. Pri naši govedu še jetike ne poznamo, dočim je ta bolezen kaj prav navadnega pri zelo razvitih govejih plemenih. — Vse to velja tudi za rastline, in še posebej za trto. Naravna razmnožitev trte je s semenom, a ta vinščaku ne ugaja; on jo je na nenaraven način razmnoževal z rezniki, in to tisoče let, sadil jo je gosto v vinograde, ki so v teku desetletij in stoletij opešali, silil je trto močno roditi z vednim obrezovanjem, gnojil je malo, in zato ni čuda, ako je trta omehkužena in se ne upira raznim škodljivcem. Ko je prišla trtna uš iz Amerike, našla je našo trto že oslajljeno, in zato jo precej uniči, kamor pride. Na ameriško trto tudi pride trtna uš, a ona še ni omehkužena in jo prenese, t. j., ona uši klubuje. Pa tudi ameriška trta more le tam klubovati trtni uši, kjer more čvrsto in zdravo rasti, drugače ji podleže. Imamo razne ameriške trte, ki stavijo na zemljo razne zahteve, in če sadimo najboljše ameriško trto v njej neprikladno zemljo, pa bo tudi omagala. Sadimo torej ameriške trte, ki so prikladne naši zemlji, obdelujemo jih dobro, dajamo jim z zadostnim gnojem hrane, da morejo čvrsto rasti, varujemo jih peronosporo itd. in rastle nam bodo tako in toliko časa, kakor poprej domače.

Za kratek čas.

Nekje peljejo hudodelca ali kakor se takim pravi, ubogega grešnika na morišče, da ga povzdignejo na vesal. „Zakaj“, šepne v tem gledalec sosedu na uho, „zakaj se le pravi temu, da je ubog grešnik?“ „Tega ne veš?“ odvrne on, „saj bogatih grešnikov ni navada obešati!“

Kosa na kamen. „Prijatelj, kaderkoli te gledam, vselej se moram smejati. Ti imaš vendar le prevelika ušesa!“ — „Prav imaš! Jaz tudi zmirom pravim: Moja ušesa in tvoja glava, to bi bil izvrsten osel!“

Naloga. — Iz Kamenj nam je poslal g. Janez Bizjak to-le nalogo:

20	4	19	4	9	17	3	14	3	—	žlahna
15	4	23	19	2	17	.	.	7	—	moško ime
4	6	19	22	17	3	14	4	23	—	ime stanú v 2. sklo-nu množine.
23	3	17	.	.	.	.	.	4	—	pijača
1	5	6	2	19	.	.	.	11	—	vas
17	4	23	2	16	6	2	.	19	—	mesec
20	16	19	.	.	.	.	.	22	—	zadnje opravilo
14	1	16	2	.	.	.	.	17	—	rudnina
3	22	.	.	.	.	.	.	3	—	premikati se
4	6	19	22	17	3	14	.	3	—	stan
6	2	9	1	.	.	.	.	14	—	norec
19	3	16	15	13	1	17	.	3	—	ljudstvo
22	2	19	2	17	22	3	.	17	—	tobak.

Čitajte prve črke od zgoraj doli in od zadnje od zdolaj gori.

Rešitev naloge v zadnji številki se glasi: Na prejš. zastava Slave!

Rešili so jo: Savli Jan. in Bizjak Janez v Kamnjah, Brajnik Vekosl. pri Barki, Štmetz Jurij trgovec v Novakoveh na Ogerskem. (Hvala Vam tudi na prijaznih besedah v pismu. Le ostanite vedno tako zavedeni sin svojega naroda! Pozdravi!) Žerjal Aloj. v Selu, Volarič Ferd. v Tolminu, Mermolja Alb. v Vel. Topolovcu na Ogerskem, Kerševan Andr. v Preserjah, Rijavec Aloj. v St. Mihelu, Mermolja Fr. in Bizjak Jož. v Nagyszlabosu na Oger., Vidmar Gabrijela, učenka v Ljubljani, Remec Vekosl., učenec v Trstu, Konjedic Anton v Plaveh, Kuštrin Franc v Tolminu, Gorjup Franc na Vrhu, Sorč Boleslav v Kopru, Fakuč Karol v Dobravljah, Mermolja Anton na Ogerskem, Černie Franc v St. Petru, Meljavec Alojzija v Solkanu.

Uganka. — Zakaj nosijo psi v Gorici na magistratni znamki vrezano pasjo glavo?

Da ne bodo neki ljudje mislili, da je — kozel.

Loterijske številke.

Praga	15. aprila:	55	6	85	62	46
Lvov		80	44	21	48	2
Dunaj	18. aprila:	33	58	90	83	36
Gradec		34	6	78	77	9
Inomost	22. aprila:	76	9	34	86	3
Brno		43	42	37	5	46
Trst	25. aprila:	65	6	47	7	64
Line		44	5	60	30	14

Tržne cene.

Kava: Santos	gld. 140—	do 144—
Sandomingo	164—	—
Java	160—	—
Cejon	185—	—
Moka	192—	—
Sladkor	36 1/2	36—
Speh	52—	56—
Petrolj v sodu	19 1/2	—
v zaboju	6.25	—
Maslo surovo	72—	80—
kuhano	85—	—

Moka: (Majdičeva):

št. 0 gld. 13.20,	št. 1 gld. 12.70,	št. 2 gld. 12.30,
3 " 11.70,	4 " 11.20,	5 " 10.50,
št. 6 gld. 10—,	št. 7 gld. —	

Ogerska:

št. 0 gld. 13.20,	št. 1 gld. 13—,	št. 2 gld. 12.20,
3 " 11.50,	4 " 11.20,	5 " 10.50,
št. 6 gld. 9.90,	št. 7 gld. 8.50	

Otrobi debele	gld. 4.70	do —
drobne	4.60	—
Turšica navadna	5.70	6.50
Oves	6.75	7.50

Ozira vreden zaslužek

posebne vrste in dolgotrajnosti ponudi se v vsakej fari razumljivim, krepostnim in spoštovanim osebam. Pismena vprašanja pod „9132“, Gradec, poste restante. 32, 25—12

Lončar Alojz Černe v Kobaridu

izdeluje vsakovrstne lončene peči in modovnice za ognjišča po najnovejših vzorcih. Cene so nizke in dobro blago. Prevzame tudi stavbinske okrase po doposlanih načrtih.

Ivan Domicelj v Korminu

na glavnem trgu v nekdanji Pallovi hiši priporoča rojakom iz Brd svojo trgovino jedilnega blaga in domačih, zunanjih pridelkov, n. pr. sladkor, kavo, riž, olje, moko in druge reči, dalje petrolj ter raznovrstne sveče za cerkve in pogrebe. 68 2

Postrežba je vestna in poštena, cene zmerne.

Prodaja

STEINFELDSKO PIVO, vino in žganje

M. Brass, v Gorici na Kornu 7 (v bivši Reichovi hiši).

Želodečne kapljice

lekarničara C. Brady (Marijateljke želodečne kapljice)

pripravljene 4, 32—25 v lekarni angelja varuha

G. Brady-a v Kroměřížu (Moravsko)

staro, priznано in znano zdravilno sredstvo ugodnega in okrepčujočega delovanja za želodec in prebavljanje.

Želodečne kapljice

lekarničarja C. Brady-a (MARIJATELJSKE KAPLJICE)

so zavite v posebno škatljo ter previdene s sliko Marijateljke Matere Božje (kot zaščitno znamko). Pod to znamko mora se nahajati sledeči podpis C. Brady.

Vsebinska kapljic je napovedana.

1 steklenica stane 40 kr., dvojna 70 kr.

Opozarjam odjemnike naj ne kupijo ponarejene želodečne kapljice. Pri kupovanju paziti je na zgornjo zaščitno znamko s podpisom C. Brady ter zavrniti vse ostale tvarine, kot ponarejene, katere nimajo zgornjo zaščitno znamko ter podpis C. Brady.

Prave želodečne kapljice so na prodaj v Gorici v lekarnah: Cristofaletti, Pontoni, Gironeoli, Kürner in Gliublich. — V Sežani v lekarni Ritschel.

Klepar Artur Makutz

Ozki ulici (via Stretta) št. 1 v Gorici priporoča škropilnico proti peronospori (ponovljene po Vermorelovi sestavi) iz trdega in svetlega bakra priprosto sestavljene. Zalistke (valvole) se lahko premenja. Cena je zelo nizka. Popravlja druge škropilnice. Sprejemlje naročila za druga kleparska dela. Postrežba pošteno in solidno. 62, 2.

Kathreiner
KAFIČKOVA SLADNA KAVA
je kot
primes k bobovi kavi
edro zdrava
kavina pijača.
Dobi se povsod, pol kile
za 25 kr.
Svarilo! Zaradi ničvrednih
ponarejenih izdelkov je
treba paziti na izvirne za-
voje z imenom
Kathreiner

ANTON OBIDIČ

čevljar v Semeniški ulici št. 4 se priporoča Slovincem v Gorici in v okolici za blagohotna naročila.

ORGANIST

z dobrimi spričevali orgljarske šole v Ljubljani išče službo kje na Goriškem. Več pove upravnistvo.

Strugarska delavnica

Andreja Reja v Podgori

priporoča se za vsakovrstna strgarska dela, kakor: čolne, kroglice za igre, noge za mize, omare, škrinje itd. Postreže po ceni in izdeluje dobro. Priporoča se rojakom v Gorici in na deželi.

Slovanski obrtniki in trgovci.

Gostilničar Ivan Lisjak

pri „Rajhu“ št. 5. na Kornu, priporoča svojo gostilno: vino belo vipavsko in brisko, teran kraški, pivo steinfeldsko, kuhinja dobra, sobe izvrstne za prenočišče, prostorni hlevi za živino. Cene primerne.

Trgovec z vinom Anton Čoš,

v Nunki ulici, v Gorici (gostilna pri „belem zajcu“) priporoča bogato zalogo vsakovrstnega belega in črnega vina v sodčkih od 56 l. naprej, katerega ima v svoji zalogi v gledišni ulici, 20. Cene zmerne, poštena postrežba.

Fotograf A. Jerkič

na Travniku priporoča svoj fotografski zavod zavednim Slovincem na Goriškem.

IVAN DEKLEVA

veletržec z vinom, ima v svojih zalogah vseh vrst domačih in istrskih vin. Cene zmerne.

Pek Karol Drašček

priporoča pekarijo v Riva Corno 4 in podružno prodajalnico kruha v Semeniški ulici 2.

Svečar J. Kopač v Gorici

Solkanska ulica 9 priporoča pristne čebelno-voščene sveče kg po gld. 2.45. Za pristnost jamči s 1000 kron. Sveče slabjših vrst po jako nizki ceni. Zaloga kadil za cerkve po gld. 1.20, 1 gld., ter 50 kr. kg. Razpošilja na vse kraje avstro-ogerske monarhijske.

Trgovec z vinom Ant. Pečenko

Vrtna ulica št. 8. priporoča v sodčkih od 56 litrov naprej pristna bela in črna vina iz vipavskih, furlanskih, brislih in istrskih vinogradov. — Cene zmerne, postrežba točna. Za pristnost vina jamči.

Anton Kuštrin

v Gosposki ulici št. 23 priporoča svojo trgovino raznih jedilnih potrebščin. Postrežba točna.

Gostilničar Ivan Reja

priporoča svojo gostilno „pri golobu“ za vojašnico št. 7. Vino belo in črno prve vrste. Kuhinja dobra. Cene zmerne.

Usnjar Franc Bensa

v Ozki ulici 8 priporoča vsakovrstno usnje, podplate, kopita, orodje in druge potrebščine za čevljarje.

Anton Koren

Gosposka ulica 4 priporoča razno lončarsko, porcelansko in stekleno blago, reže in uklada šipe ter pripravlja okvirje.

Tovarna piva Fr. Wañek

na Goriščeku priporoča svojo zalogo goriškega piva.

Andrej Čermelj

na Kornu priporoča svojo zalogo raznovrstnega jedilnega blaga. — Postrežba vestna.

Klobučar Anton Fon

v Semeniški ulici priporoča svojo bogato zalogo klobukov in kap ter gostilnico preskrbljeno z izborni vini.

Andrej Jakl

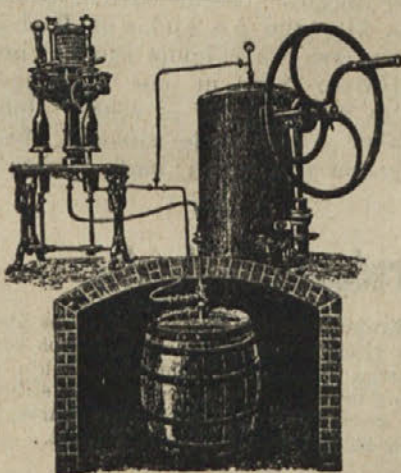
Tovarnar kôž v Rupi p. Miren. Prodajalnica na Kornu v Gorici.

Papirnica Antona Jeretiča

v Semeniški ulici in za veliko vojašnico priporoča vse izdelke, ki spadajo v šolsko in pisarniško stroko, kakor peresa, svinčnike, papir, knjižice itd.

Saunig & Dekleva

glavna zaloga koles „Swift“ v ulici Fran Josipa št. 4. — Zaloga pušk, streljiva, šivalnih strojev itd. v nunki ulici št. 16. — Popravljalnica koles in izdelovalnica žičnih blazin v nunki ulici št. 14.

JOS. VINDYŠ

tovarna strojev in livarna Praha - Smichov, Vinohradská ulica št. 94. priporoča

patentne stočilne stroje

brez zamaševanja in s sočasnim zamašenjem steklenic.

ZRAČNE TLAČILKE

(lastna iznajdba)

povsem nove, zboljšane sestave, kotle s pumpo, čistila za steklenice, zamašilke in kaprovalke steklenic, tlačilke, parni ventilji in zaklopnice vseh vrst iz rdečega zlitka, medenine ali železa od najmanjšega do največjega obsega.

Ceniki na zahtevo brezplačno.